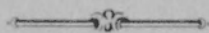

+ KALILA wa-DIMNA

Folklitt.
Sag.
(Br)

S A G O R

P. A. Norstedt & Söner

1929

S A G O R

KALILA wa- DIMNA

SAGOR
UR
"ANWÄR-I-SUHAILI"

öfversättning från Persiskan

AF

ERIK HERMELIN

STOCKHOLM 1929

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

293100

Hvad är en saga?

En riktig saga är en dikt på prosa, som handlar om tillvaron.

I andra diktarter: romaner, berättelser o. s. v. gäller det att diktaren riktigt klart och noga skildrar landet, folket, tiden, hvars personer han vill framställa. — En saga har hvarken land, folk eller tid.

»Det var en gång». Det kunde vara när som helst, hvar som helst. Det är blott människorna det är fråga om.

Allting i en saga är annorlunda än i verkligheten, därför att alla våra små löjliga seder och bruk betyda ingenting emot människornas öden.

En sago-diktare vill berätta om hvad som möter människosjälens, och allt som finnes under solen kan möta en lefvande människa.

En saga skall slå dörren vidöppen för hela tillvaron, och säga till barnen: »Här är människo-lifvet och naturen, grip tag med fulla händer och börja ana hvad det är att lefva».

Helena Nyblom.

Den Första sagan.

Brahmanen sade: Det berättas att inom Kashmir's landamären fanns en hjerte-tjusande nejd och en betesmark utan like. Den var sådan, att dess yta, på grund af blommornas rikedom, var smyckad liksom Himmelens Paradis, och genom återskenet från dess doft-spridande blommor, syntes kråkans vinge liksom påfågeln's stjert.

På hvarje håll källor, likasom Lifvets Vatten;
I hvarje riktning spred tulpanens lampa sitt sken.
Violen växte, och den späda grönskan spirade,
Morgonvinden fattade rosens ficka.
Tuberosen, stådande på en fot-stängel,
Likasom på smaragd-grön stjälk, en vinpokal.

På grund af den ymniga tillgången på vildbråd i denna nejd, brukade jägare här mycket hålla till, och ständigt spredo de svekets nät för att deri snärja djur och fånga fåglar. I närheten af denna skog hade en kråka gjort sitt näste i ett stort träd, på hvars blads sidor den studerat Visdoms-Ordet: »Kärlek till fosterlandet ingår i religionen». En dag satt kråkan i trädets topp, tittade upp och ned, och kastade sin blick åt höger och venster. Plötsligen varnade den en fågelfångare, med ett nät på skuldran, en säck på ryggen, och en käpp i näfven (Prov. 6: 11), som

hasteligen skred fram mot trädet, der den satt. Kråkan räddes och sade för sig sjelf:

O Herre, hvad har händt denne man,
Att han kommer hit med denna olycksbådande brådska?
Det framgår ej, af hvad orsak
Han skrider fram hitåt i sådan hast.

Kanske han har omgjordat sin midja för att fånga mig, och lagt öfverläggningens pil på bedrägeriets båge för att göra mig till sitt byte. För närvarande kräfver försigtigheten, att jag stannar der jag är, och håller skarp utkik,

Tills vi få se hvad som träder fram från bakom förlåten.

Kråkan skylde sig bakom trädets löf och skärpte förväntandets blick. Fågelfångaren kom fram till trädets fot, och spred sitt nät, och strödde några korn deröfver, och satte sig ned i bakhåll. En stund förgick. En här af dufvor anlände. Deras höfding var en dufva (Jonah) kallad »Ring-dufva», en dufva af klar insigt, stor visdom, fullkomlig fattningsförmåga, och mäktig phantasi. Och dessa dufvor berömde sig af sin underkastelse under honom och satte sin stolthet i att lyda och passa upp på honom och tillbragte hela sin tid i hans tjenst, som var deras frids förnämsta skatt och deras trygghets och lyckas prydnad. Så snart dufvornas blickar föllo på kornen, begynte hungerns eld att flamma upp, och vred sjelfbehärskningens tygel från deras makts hand. På grund af den medlidsamhet, som höfves den store gent emot de små, försökte Ring-dufva att böja dem till försigtighet och varsamhet, och sade:

Gån ej brådstörtadt efter korn på lystenhetens väg!
Varen försigtige! Ty under hvart korn lurar en snara.

De svarade: O höfding! Vårt fall är ett fall af trängande behof, och vårt tillstånd har nått brytningspunkten. För

kräfvor, tomma på korn och hjertan, fulla af ofrid finnes intet rum för lyssnande till råd, intet tillfälle att begrunda följderna. Och de store hafva sagt:

De hungrige äro djerfva ända till olycka;
Ty på sitt eget lif äro de mätte.

Ring-dufva insåg, att han ej skulle kunna fånga in dessa lystna korn-sökare i förmaningens nät, eller med förebräelsens rep draga dem upp ur slöhetens och okunnighetens grop:

Enhvar, som faller fånge för sin lystnad,
Svårt blir för honom skudda af dess ok.

Han var betänkt på att draga sig undan deras krets, men Allherskaren, Allmakten, som bundit hans nacke med förutbestämmelsens band drog honom mot nätet.

O, jag oförsiktige! *Jag* går (till synes); Han drager mig, emellertid i fisk-kroken (Jonah 2:dra kap.).

Kort sagdt, hela hären af dufvor lade, på en gång, åt sidan all förtänksamhet och slogo ned på kornen. Plocka upp dem och falla i fågelfångarens snara var en och samma sak. Klagande utlät sig Ring-dufva: »Sade jag er icke, att följderna af att gå brådstörtat tillväga ej äro prisvärda, och att ett verks påbörjande utan öfvervägande icke är lofvärdt?

Kärlekens väg, o mitt hjerta, är af vedermöda och lidande fullt; Den, som på denna väg färdas med brådska, faller.

Förvirring och blygsel öfverväldigade dufvorna och de tego.

Fågelfångaren trädde nu fram ur sitt gömställe. Gladeligen ilade han fram för att fösa ned dem, säkert och obevekligt, i deras fångelse, och sedan vända åter, med dem till sin egen plats. När dufvornas blickar föllo på fågel-

fångaren grepos de af förfäran, och hvar och en af dem sökte ernå sin egen befrielse, och flaxade med vingarna och fjädrarna. Ring-dufva sade: O mina vänner! I gören, hvar och en, ansträngningar för eder egen frälsning; men, hvad de andras befrielse angår, visen I likgiltighet.

Slika seder äro ej villkoret för vänskap.

Bland lagarna för vänskap är en stadga, som går ut på, att hvarje vän måste anse sina vänners befrielse för en viktigare angelägenhet än sin egen: Just på samma sätt som en gång två vänner sutto tillsammans i en båt: då plötsligen, i närheten af stranden, båten krossades, och begge föllo i vattnet. En sjöman från stranden kastade sig i vattnet för att gripa tag i en af dem, men hvem han än grep tag i, ropade denne klagande:

O vördnadsvärde man! Mitt i denna fasansfulla hvirvel,
Lämna mig åt mitt öde och hjälp min vän.

Och om I ej hafven kraft att sätta edra vänners lif framför edert eget, och att räkna de andras frälsning viktigare än eder egen befrielse, så ansträngen eder åtminstone tillsammans af alla edra krafter, på den ömsesidiga hjälpens och den inbördes endrätgens väg, på det att, genom denna förenings och sammanslutnings välsignelser, nätet må försättas från dess ställe, och vi alla, gemensamt vinna befrielse. Dufvorna verkställde befallningen, lade in hela sin samlade styrka, och ryckte, genom denna fyndiga list, nätet upp, och flögo iväg med det. Trots detta sakernas förändrade läge, sprang fågelfångaren likväl efter dem, och, i hopp om att de slutligen skulle tröttna och digna ned, följde han dem, med blicken riktad mot skyn. Kråkan tänkte: Det torde dröje länge, innan en slik underbar syn framträder från bakom icke-varats förlåt på varats öppna

fält, och sjelf är jag ej säker om att icke blifva drabbad af någonting liknande. Det är bäst att jag följer efter dem och får reda på, hur deras äfventyr slutar; och att jag gör min sålunda samlade erfarenhet till ett proviantförråd för min egen lefnad, mig till gagn i nödens tid.

Under pröfningens dag grip din andel,
Att den må blifva dig till gagn vid olyckans afvärjande.

Kråkan flög efter dem, och Ring-dufva och hans stam flögo iväg och förde nätet med sig; den snikne fågelfångaren följde dem med ögonen och skyndade efter dem. När Ring-dufva såg att fågelfångaren alltjemt följde dem efter, och att roflystnadens makt, sedan den väl satts i rörelse, höll honom fast, så att han ej kunde sluta upp med sin förföljelse, förrän han hade dem alla i sin hand, vände han sig mot sina vänner och sade: Denne af ett grymt anlet har med utsökt beslutsamhet omgjordat sina länder för att fånga oss, och går nu på lur efter oss för att mörda oss; och intill dess att vi blifva alldeles osynliga (Ps. 27: 4, 5) för hans ögon, skall han ej taga sitt hjertas åtrå från oss. Det rätta härvidlag är att vi vända oss mot befolkade (Ps. 107: 4, 7, 36) nejder och flyga dit, hvarest det finnes trädgårdar och träd, på det att hans syn må blifva afskuren från oss och han sjelf, slagen med förtviflan och skam, må vända tillbaka till sin egen plats. I öfverensstämmelse med hans påpekande vände dufvorna, och hastade från öken-slätten och ödemarken mot husen. När fågelfångaren ej såg dem mer, vände han tillbaka med stor sorg, och kråkan forsatte sin väg på samma sätt som förut, för att lära känna enskildheterna af deras frälsning, och gömma berättelsen derom i och för liknande händelsers afvärjande, och liknande olyckors botande, på det att han måtte handla på ordet: Lycklig den, som från andra tager råd.

Forståndig är den, som, beträffande erfarenheter af gagn och skada,

Från andra tager en andel åt sig sjelf.

Han tager åt sig allt det, hvaraf han vet att gagn skall spira; Och lemnar ifrån sig allt det, som han inser leder till förderf.

Trygga från fågelfångarens hot, vädjade dufvorna till Ring-dufva, rörande sin frihet. Den vise Ring-dufva, hvars begrundande var i Sanningen, svarade, efter betänkande och öfvervägande: Mitt omdöme gifver följande utslag, att ingen räddning står till buds från detta farliga läge utan trogna vänners bistånd.

Utän väg-kamrat (Mentor, Pallas Athenæ, Vishetens Jungfru) kan denna väg ej komma till ett slut.

I detta grannskap lefver en rätta, vid namn Zirak, som är den förnämste af mina vänner i underbar trofasthet, och som, i ädelmodets och storsinnetens sedvänja, är hufvudet högre än alla pilgrimer och välönskare.

En uppriktig kamrat och en trofast vän,
Som i sin vänskap ej handlar annorlunda än ärligt.

Törhända skall, genom hans bistånd, befrielse ur denna boja yppa sig och handen räckas oss till förlossning ur denna fara. Följaktligen sänkte de sig ned till ett förfallet ställe, hvarest rätten hade sitt hemvist, och gingo till närheten af hans hål, och satte i rörelse portklappen till vördnadens dörr. Genljudet af Ring-dufvas vingar nådde Zirak's öron. Han kom ut. När han såg sin vän bunden i olyckans band, lät han en ström af blod-bemängdt vatten flyta från sina ögons källa ned på kinderna och sände upp till himmelens höjd, ur sitt glödande hjerta, en sorg-begjuten suck:

Hvad är detta som jag ser, hvad är detta?

I en sådan belägenhet är tålmod omöjligt.

Huru skulle jag, o mina vänner, kunna sitta lugn,

När jag ser min egen vän i band?

O älskade vän! O följeslagare och sjä sfränder. Genom hvilket svek har du fallit i denna snara, och af hvad orsak har du blifvit fångad i detta begabberi? Ring-dufva svarade: Godt och ondt af olika art, och nytta och skada af skilda slag äro fastbundna vid Ödets och Allmaktens befallningar; hvad helst den gudomliga afsigtens skrivare i evighetens palats med den gudomliga viljans penna hafver inristat på människoslägtets angelägenheters sidor skall utan undflykt lysa fram i den synliga tillvarons förgård, och åtgärder af försigtighet deremot och försök att fly från det skall ingen-ting tjena till.

Pennan har flutit med bitterhet och sötma, o min son.
Om du sitter surmulen och trumpen, hvad bryr det Allmakten?

Äfven mig har ett gudomligt domslut och ett allsmäktigt öde kastat in i denna förderfvets malström och visat mig och mina vänner kornen. Ehuru jag varnade dem för obetänksamhet och framfusighet, och förebrädde dem deras oförsigtighet och dumdristighet, har ödets hand lika fullt dragit ned vårds-löshetens dok öfver min insigts ögon, och hållit min klarsynta klokhet och min framsynta vishet under okunnighetens och slöhetens mörka slöja. Alla fångades vi, på en gång, i olyckans hand och frestelsens klor. Rätten sade: Hur underbart, att en sådan som du, som förfogar öfver så mycken skarpsynthet och förslughet, skulle varit ur stånd att motstå ödets gift-strålar (Influxus), och afvärja Allmaktens pil med insigtens och begrundandets sköld. Ring-dufva sade: O Zirak, hör upp med sådant tal, ty många människor, som i styrka och tapperhet och klokhet och insigt äro mig öfverlägsne, och i ställning och rikedom och förträfflighet och fullkomlighet äro mina öfvermän, hafva ej kunnat kämpa mot de eviga domsluten eller draga hufvudet ur de oföränderliga beslutens dok. Ingen kan afvända Hans Domslut, ingen kan afvärja Hans befall-

ningar. När Allmakten, den Herrskare, hvars befallningar alla åtlyda, sätter i rörelse sin föresats-kedja, bringar den upp fisken från hafvets djup till den fria luften, och sätter ned fågeln, från molnens höjd, i jordens lägsta dal (1 Sam. 2: 1—10.); och intet gagnar kreaturet gent emot ödets och Allmaktens befallningar, utom underkastelse och förnöjsamhet.

Om verldens kryp börja vrida och vrida sig,
Mot Guds Allmakts Lagar, vore det intet, intet.
När, ur vin-pressen, Domen reser sitt hufvud,
Blifva de vise allesammans blinde, döfve.
Fiskarne falla ut, ur hafvet;
Nätet fångar den flygande fågeln, der han flyger.
Denna Dom (Jes. 21: 1) är en hård och häftig storm;
Menniskorna äro hjälplösa som afskråde inför den.

Och det höfves dig att veta, att, hvad utsträckningen af ödets befallningar beträffar, så mottager den vise samma befallning som den ovise; och den ringe undersåten är, i ödets hafs-hvirfvel, den verlds-eröfrande sultanens jemlike.

Hvarken med makt eller guld kunna ödets bud upphävas;
Det anstår ingen att fråga »Huru?» och »Hvarför?» beträffande ödet.

Zirak sade: O Ring-dufva! Fatta mod! Ty hvarje klädnad, som den gudomliga afsigtens Sömmare sömmar åt kroppen af någon af tjenarne vid Hans tillbedjans tröskel, vare sig hans krage är prydd med Härlighetens knapp, eller hans mantel-släp är siradt med vedermödans bård, är utan tvifvel den renaste kärlek och den innerligaste barmhertighet; så mycket mer som slafven ej känner sitt verkliga tillstånd, och ej ser den vänlighet, som under höljet är insvept. Och i denna betydelse har det blifvit sagdt:

Drägg eller ädelt vin — det angår dig ej, var tyst,
Ty allt, hvad vår Vatten-Bärare gjuter in,¹ är den renaste kärlek.

Och det, som har händt dig, innesluter, när du granskar det, det för tillfället mest ändamålsenliga, och de store hafva sagt: »Renhetens konung utan sträfhetens sting gifves ej; och hvilans ros utan stridens tagg växer ej:

Många uppfyllda önsknigar gömma sig inom missödenas inhägnad.

Medan Zirak sakta uppläste detta heliga Ord och var sysselsatt med att bita af de garn, hvarmed Ring-dufva fjettrades, sade denne: O huldrike vän! Öppna först bojan för mina vänner, och, sedan ditt hjerta blifvit lugnt beträffande dem, så vänd dig till mig. Råttan fäste ingen uppmärksamhet vid dessa ord, utan förblef upptagen med sitt arbete. Ring-dufva sade än en gång, och med ökad eftertryck: O Zirak! Om du sträfvar efter att behaga mig och vill upprätthålla vänskapens lagar, så är villkoret det, att du först förlossar mina vänner ur deras band, och genom denna välgörning lägger tacksamhets-skuldens kedja om min lefnads hals. Råttan sade: Denna historia har du upprepat, och frampressat din anhållan med en enträgenhet, som går ända till öfverdrift. Har du ingen önskan för din egen själ, och känns du ej vid hennes berättigade kraf på dig; eller försummar du afsigtligt det märgfulla Ordet: »Begynn med dig sjelf?» Ring-dufva sade: Du borde ej klandra mig, ty den kungliga fullmakten till höfdingskap öfver dessa dufvor är skrifven på mitt namn, och vården om deras angelägenheter har jag tagit på min omsorgs ansvar. På dem hvilar, enär de äro mina undersåtar, en förpligtelse gent emot mig, och, alldenstund jag är de-

¹ hvad vår Munskänk håller i,

ras ledare, hvilat på mig också, nödvändigtvis, en förpligtelse gentemot dem. Sedan de fullgjort sin skyldighet mot mig, och jag, genom deras bistånd och hjälp, undflytt fågelfångarens hand, måste äfven jag fullgöra min oundvikliga skyldighet, att betala min tacksamhetsskuld och att uppfylla Villkoren för mitt höfdinge-döme; och hvarje konung, som söker sin egen hvila, och lemna sina undersåtar bundna i vedermödans band, länge dröjer det ej, förrän hans glädjes vin varder grumladt, och hans härlighets-blick ondskefull och mörk:

Ingen skall åtnjuta frid i ditt rike,
Så länge du endast söker din egen frid.

Råttan sade: En konung bland sina undersåtar är likasom anden i väsendet och likasom hjertat i kroppen. Fördenskull måste hänsyn först tagas till *hans* välfärd, förthy, om hjertat är sundt, vållar det ej stor skada, om något skulle drabba lemmanne; men om, hvilket Gud förbjude, hjertat blefve angripet, gagnar lemmarnes helsa intet.

Om tjänarena blefve färre, stor sak!
Men från konungens hufvud må ej ett hår falla.

Ring-dufva sade: Jag fruktar för, att, om du gör början med att öppna mina band, du skall styggas vid saken, och några af mina vänner skola då förblifva i sina bojar, hvar emot, om jag är snärjd, till och med om din afsmak nått sin höjdpunkt, du ej skall lemna mig i sticket, eller tillåta någonslags lojhet beträffande min räddning att bemärkta sig ditt sinne. Och, en annan sak, i olyckans stund hafva vi alla fångats i samme fågelfångares nät, därför är det endast på sin plats, att vi nu, när befrielsen och förlösningen stundar, handla i full enighet med hvarandra.

Om du värdesätter en vän, så räkna den för vän,
Som är din vän i lidande såväl som i glädje.
En vän, som ej är en vän i smärta och sorg,
Hur skulle han kunna göra dig glad, han är ju sjelf din sorg?

Råttan sade: Sådan är i sjelfva verket Barmhertighetens herrars plägsed, och sådan är grundvalen till gifmildhetens herrars religion och genom denna prisvärda egenskap och täckeliga böjelse skall folkens tillit till din vänskap och dina undersåtars förtroende för din barmhertighet och rättvisa ökas.

För vänskap höfves en sådan vän,
Att genom honom det som är stängdt kan öppnas.

Följaktligen bet Zirak med den största ifver och det mest oförtrutna nit sönder de band, som höllo vännerna insnärjda, och — sist af alla — befriade han Ring-dufvas hals från olyckans hals-krage. Dufvorna togo nu farväl af honom och återvände i trygghet och säkerhet till sina egna nästen, och råttan gick ned i sitt hål.

När kråkan blef vittne till, huru råttan skänkte sitt bistånd och bet sönder snarorna, fick han lust till hans vänskap och förtroliga bekantskap. Han sade för sig sjelf: jag kan ej vara säker för, att det öde, som drabbade dufvorna, inte också kan drabba mig, och därför har jag inte råd att undvara vänskapen af en sådan person, som i nödens stund sträcker ut en hjälpande hand.

Öster och Vester äro öfverfulla af följeslagare;
Och dock — sådana vänner, som höfvas, äro få.
Vänner, som söka sin egen fördel, äro talrika;
Eho din börda bär, är din vän.

Derpå nalkades kråkan sakta råttans dörr och gaf ett läte ifrån sig. Zirak ropade: Hvem der? Kråkan svarade:

2—293100. *Sagor ur Anwar-i-Suhaili.*

Det är jag, kråkan, och jag har ett viktigt ärende för dig. Zirak var en ganska vis rätta, som hade erfårit lifvets hetta och köld, och upplevat både goda och onda dagar. I den platsen hade han, som utvägar till flykt, gjort i ordning flere hål, för att ha dem till tillflyktsorter, och skrapat en väg från det ena hålet till det andra. Han var en af dem, som lagade i ordning hjälpmedel för händelser, som ännu icke timat, och som ordnade hvarje sak i öfverensstämmelse med Visheten och i samförstånd med lämplighetens kraf. När han hörde ljudet af kråkans läte, vände han sig om och sade: Hvad har du för ärende hos mig, och hvad har jag för samhörighet med dig. Kråkan omtalade händelsernas förlopp, från början till slut, och yppade sin kännedom om rättans vackra trofasthet och oöfverträffliga redlighet gentemot dufvorna, och tillade: Din fullkomliga ridderlighet och pålitlighet, och din vackra storsinhet och din vinnande plikt-känsla känner jag, och jag vet, hurusom vänskapens frukt kommit dem till del, och hurusom de, genom välsignelsen af ditt sällskap och umgänge, befriats ur förstörelsens hemska afgrund. Jag har nu inriktat hela min sträfvan på din vänskap, och jag har kommit hit för att uppfylla betingelsen för öppnandet av den uppriktiga vänskapens dörr.

Många äro vi, som mot dig vända förtröstansfulla hjertan;
Vi hafva sagt dig vårt hjertas tillstånd: du vet det.

Rättan svarade: Mellan mig och dig är förtrolighetens dörr slutet och förbindelsens väg afskuren.

På din marknadsplats ser jag ingen annan behållning än lifvets förlust;

Svalget mellan Öster och Vester kommer emellan oss i denna handel.

Gå du dina färde! Hamra ej på kallt jern! Sätt ej ned din fot i jäktandet efter det, som icke möjligtvis, på något vis, kan af dig vinnas, ty att söka efter det, som ej ligger inom möjlighetens gränser, är likasom att segla ett skepp på torra landet, eller att spränga fram till häst på hafvets yta; och hvar och en som springer och tjeskar hit och dit, för att söka, hvad som är omöjligt att finna, honom skall åtlöjet göra till skott-tafla, och sin dårskap skall han gifva till beskådande åt de vise.

Tag bort denna snara; gör upp en plan att snärja någon annan;

Ty detta vildbråd, som du i mig ser, går ej in i din snara.

Kråkan sade: Hör upp med slikt tal, ty Barmhertighetens herrar lemna ej behöfvande åt förtviflan. Och cho lägger ned sitt ansigte på Härlighetens herrars tröskel, på hans böns ansigte slå de ej med knytnäfven. Från tidens vedermodor har jag till detta hof bragt min bön om skydd, och under tidsomhvälfningarnes olyckor har jag gjort denna tröskel till min hviloplats och tillflykts-ort.

Utom din tröskel finnes i verlden för mig intet skydd;
För mitt hufvud finnes förutom denna dörr intet hvilo-ställe.

Som jag nu, likt en tjenare, utvalt just denna gatas stoft, och vet, att min ära består i att tjena denna ärevördiga helgedom, skall hvarken våld vrida mitt ansigte härifrån, ej heller tyranni drifva mig bort till annat ställe.

Om du slår mig med straffets svärd, herrskaren är du;
Om du upptager mig i din tjensts äreplats, slafven är jag.

Rättan sade: O kråka, hör upp med din listiga inställsamhet, och strö ej bedrägeriets korn på ytan af hyckleriets snara, ty skaplynnets hos ditt släktes barn känner jag

fuller väl, och, som du ej tillhör min släkt, räds jag för ditt sällskap.

Främlingars sällskap är för själen ett grymt straff.

Ingalunda kan jag för dig vara trygg. Och eho plägar umgänge med någon, på hvilken han ej kan lita, honom skall det öde drabba, som drabbade en viss raphöna. Kråkan sporde: Hurudant var det?

Den Andra Sagan.

Råttan sade: Traditionen förmäler, att en raphöna af behaglig gång och ljuflig sång spatserade vid foten af ett berg, och genljudet af hans högljudda stämma hördes ända upp i himmelens hvalf. Af en händelse sköt en jagt-falk genom luften på det stället. När hans öga varnade den trippande raphönan, och ljudet af hans glada skratt nådde hans öra, fattade hans hjerta håg för hans vänskap och på sin inbillnings tafla började han göra utkastet till sin blifvande förtrolighet med honom. Han tänkte för sig sjelf: Ingen människa i denna verlden är så oberoende, att hon kan undvara en följeslagare och afvara en med sig öfverensstämmande vapendragare (1 Sam. 14: 1) och deltagande kamrat, och det har blivit ett ordspråk, att:

Hvar och en, som är utan vän,
Han är alltid utan helsa;
Hvar och en, som i verlden ingen vän hafver,
Hans lyckas träd bär ingen frukt.

Och denna raphöna är en vän af trefligt utseende, af ett skrattande ansigte, af qvick fattningsförmåga och af en vacker gång. I sällskap med en sådan vän skall min själ

blifva munter och glad och fri från sorg och smärta, och mitt bröst skall genom en sådan följeslagares kärlek blifva fröjdefullt och fridfullt.

En vän behöfves. Hvad för en vän behöfves?
En sådan Vän behöfves, som af mitt verk skall lösa svårighetens knut;

Som, hvar gång Han visar sin Personlighets skönhet,
Fejar bort sorgens rost från mitt Hjertas spegel.

Derpå närmade han sig sakta raphönan, och på honom föll raphönans blick. Darrande drog hon sig undan i en bergs-skrefva. Falken slog ned från luften, satte sig framför samma bergsskrefva, och började redogöra för sina förhållanden, och sade: O raphöna! Hittills har jag varit likgiltig för dina förtjenster; och din förträfflighet och fullkomlighet har jag ej lagt märke till; men i dag har, genom ditt glada skratt, glädje strålat in i min själ, och din hjerte-tjusande gång har gjort mig till ditt byte. Jag hyser nu det hopp, att du hädanefter ej må frukta och rädas för mig, utan visa benägenhet för mitt umgänge och för sällskap med mig, så att kärlekens förspel må medföra gagn, och kärlekens träd bringa fram hjerte-önskningens frukt.

Ljuf är kärleken, ty ju mer man deraf äter sin åtrås frukt
Desto mer frambringar den.

Raphönan utropade: O du mäktige, ööfvervinnelige hjelte! Håll din hand från mig hjälplöse sorgetyngde, och gå och spisa en annan raphöna och betänk:

Jag — och ett kärleksmöte med dig! Bort det! Blotta tanken är ett brott.
Jag — och en förbindelse med dig! Gud förlåte mig! Bara föreställningen är en orimlighet.

När som helst, så snart vatten och eld mottaga hvarandra i nära förening, skall umgänge oss emellan kunna

tänkas, och så snart skugga och sol beblanda sig, skall förtrolighet oss emellan kunna tänkas.

Låt fara en sådan tanke, ty deraf blifver intet.

Falken sade: O min älskade! Tänk efter sjelf, *hvad* annat än kärlek hade kunnat beveka mig att tala ljufva ord till en sådan som du? Ej äro mina klor så slöa, att jag skulle komma till korta på jagten efter en sådan som du, och ej har svaghet och skröplighet så angripit min näbb, att jag är för klen att jaga min födas rof. Endast önskan efter ditt umgänge och längtan efter din närhet och efter förtroliga samtal med dig hafva drifvit mig att sätta i rörelse kedjan af min tillgifvenhet för dig. Och från din synpunkt sedt kunna många fördelar tänkas ur umgänget med mig. Först och främst den, att när mina stamförvanter bland fåglarne se, att jag tagit dig under mina vingars skugga, skola de draga förtryckets hand från din mantel, och se på dig med aktningens öga, medan du, munter och glad, ströfvar omkring på berg och slätt med obekymradt hjerta. Och än en sak: jag skall taga dig till mitt näste, så att du, efter att hafva vunnit en upphöjd boningsplats och en otillgänglig bostad, skall af dina släktingar blifva bemärkt genom din höga värdighet. Och dessutom skall jag skaffa dig en huld och trogen maka af din egen stam, som du torde längta efter att gifta dig med, så att du, tillsammans med henne, må utsträcka förtrolighetens hand i ömma omfamningar, och tillbringa ditt lif efter ditt hjertas önskan.

Intet förtryck från tiden; ingen ångest från stjernverlden; Hoppet förverkligadt; och din önskans glädje-bägare bräddfull.

Rapphönan sade: Du är fåglarnes höfding, och af makten öfver fåglarne ligga tömmarne i ditt herraväldes hand, och jag är en af dina undersåtar och skattbetalare; sådane

som vi äro ej fria från fel och brister, och det skulle kunna hända, att jag, under den tid, då jag hugsvalas af din ynnest och lefver genom tilliten till din nåd, skulle låta något ord undfalla mig, som ej torde behaga ditt hugstora sinne-lag, och då skall din vredes konungsliga klo slå ut hjernan ur mitt hufvud. Bättre då, att jag flyttar till afskildhetens vrå och icke, som en konungs uppvaktande hofman, höjer konungatjenstens standar. Ty deri ligger en stor fara.

Jag ser åsynen af solens kind inom räckhåll;
Bättre att jag, liksom skuggan, sitter bakom muren.

Falken genmälde: O min broder! Har du ej hört, eller vet du ej, att vänskapens öga är blindt för brister hos en vän, och att hvarje oskönt drag, som hos en vän framträder, synes det skönt?

Gift från dig! Hvad anser vännen det vara? Socker.
Fel hos dig! Hvad ser vännen deri? Heder.

Och som jag betraktar dina handlingar med tillgifvenhetens öga, och inskrifver förteckningen på dina ord och gerningar i vänskapens antecknings-bok, hur skulle jag kunna draga felets streck genom dina samtal, och hur skulle jag åt dina ord och gerningar kunna gifva en ofördelaktig tolkning?

Vännens öga ser inga fel.

Hur mycket än rapphönan anförde befogade ursäkter, gendref falken desamma med hjertevinnande genmälen. Slutligen förde han, under löften och bedyranden, ut rapphönan från hans hål, och, sedan de omfamnat hvarandra, bekräftade de änyo sitt vänskapsförbund med en ed. Falken tog honom med sig, hem till sitt eget näste. Och som de voro mycket nöjda med hvarandra, tillbragte de sin tid i glädje och gamman. När några dagar på detta vis hade

förflutit, och raphönan hade börjat känna sig för falcken trygg, slog han in på öfvermodets väg och började tala djerfva ord, och midt i sitt samtal slog han dristeligen till med sitt vanliga gapskratt utan det minsta skäl och grunder. Af upphöjda bevekelsegrunder låtsades falcken, som om han ej hört det, och gick ädelmodigt förbi tanken på hämnd, men agg på grund härav vann insteg i hans bröst, tills en dag, då han på grund af ett lindrigt illamående, som oförmodadt kom öfver honom, ej var i stånd att ge sig ut på jagt efter byte, utan stannade hemma i sitt näste hela dagen. När natten bröt in, var hans kräfva tom på den sedvanliga födan, och hungerns eld flammade upp i högan låga, och tände upp hans grymma blodtörstiga sinnelag. Det agg mot raphönan, som under tiden hade hopat sig, gjorde nu falcken ursinnig af vrede. Trots det att rådgifvaren »Klokhet» framställde inför honom sakförhållandet af hans löfte och ingångna förbund, såg han icke derpå ur gillandets ögonvrå, utan sökte en förevändning för att bryta sitt löfte och sluka raphönan. Denne, som såg vredens spår i hans utseende, och af hans ögon slöt sig till, att hans egen död var beslutad, drog en kall suck ur ett sorgset hjerta, och sade:

Jag hade blifvit som en älskare; jag sade att jag skulle vinna
min åtrås Perla;
Hvad visste jag väl om, hvilka väldiga vågor detta hafvet
rymmer.

O ve, att jag icke från sakens begynnelse kastade en blick på dess ändalykt, utan anslöt mig till en oskyld, och lät de stores råd:

Akta dig för att umgås med oskylda!

blifva förgätet; förvisso, i dag har min lifstids skepp råkat i en mal-ström, hvarur sjömannen »Öfvervägande» skall blifva maktlös att styra det ut, och min lefnads tråd är

söndersliten på ett sådant sätt, att »Tänkanet»'s fingerspets stannar häpen inför dess återknyttande.

Från min kamrat — ingen trohet att vänta; från lifvet — intet hopp.

Från Självverlden — intet Evangelium; från tiden — ingen rättvisa.

För sig sjelf talade han dylika ord, och falcken, som under tiden spärrat upp grymhetens klo och vätt blodtörstens näbb med tyranniets gift, gjorde det till sin uppgift att söka en uppsätlig förevändning. Alldenstund raphönan, lydande försigtighetens kraf, iakttog belevnhetens lagar, kunde falcken ej finna någon giltig förevändning för att göra slut på honom. Slutligen blef han utom sig af vrede mot raphönan och sade till honom: Passar det sig att jag skall vara i solskenet och du få tillbringa din tid i skuggan? Raphönan sade: O höfding som eröfrar verlden! Nu är det natt och hela verlden hafva mörkrets skuggor uppslukat. Öfver vilken sols sken förargas du, och jag, i hvilket tings skugga åtnjuta jag hvila? Falken sade: O du, som aldrig blifvit tuktad! Du tillvitar mig lögnaktigt tal! Du kastar mina egna ord i ansigtet på mig! Jag ämnar tukta dig efter förtjenst. Att yttra dessa ord och att sönderslita honom var ett.

Och jag har anfört denna liknelse, på det att du må veta, att eho, likt den silfver-röstade raphönan, umgås med främlingar och oskylda, eller tillbringar sin tid med någon, för hvars öfvervåld han ej är säker, *han offerar upp sin ädla själ åt brödraskapets ledare*, och gifver sin lefnads dag till spillo. På samma sätt är jag din spis och kan aldrig lefva trygg för din glupskhet; alltså: genom hvilka fraser tror du, du kan öppna det förtroliga umgängets väg till mig? Kråkan sade: O Zirak! Fråga ditt eget förstånd till råds och tänk efter: hvad skulle jag hafva för nytta af

att tillfoga dig någon skada? Och hur pass mätt tror du att jag skulle blifva genom att äta upp dig? Å andra sidan, om ditt lif blifver långvarigt och jag lyckas vinna din tillgifvenhet, ser jag tusen fördelar mig tillförsäkrade, och kan tänka mig hundra tusen förmåner såsom mig deraf tillfallande. Och det är icke rättvist, att jag skall hafva tillryggalagt en lång och mödosam väg för att söka upp dig, och att du vänder ansigtet från mig och lägger afvisandets hand på min förhoppnings barm. Det passar sig inte för dig, som eger ett så godt sinnelag och en så ren hemlighet, att underkänna mitt främlingskaps rättigheter och att låta en fattig främling vända åter från din tröskel — förviflande.

Vård om främlingar för med sig ett vackert namn;
Hur kommer det sig att denna sedvänja i eder stad ej är gängse?

Att döma af den berömvärda sinnesförfattning som jag har iakttagit hos dig, kan jag ej föreställa mig, att du ämnar helt och hållet beröfva mig din barmhertighet eller taga ifrån mitt hoppas lukt-organ din vänskaps själs-uppfriskande doft.

Från dig, du elände, när spirar vanan att omhulda de elände?

Råttan svarade: Ingen fiendskap är så mäktig, som den medfödda motviljan, ty om tillfällig misshällighet uppstår mellan två individer, kan den helas med ett obetydligt botemedel; men om i roten fiendskap skulle vara fallen och följderna deraf inneboende i båda deras skaplynnen, och i dessa uråldrig fiendskap och förnyad förbittring trädas upp på samma tråd, och gamla tvister anknytas till närbeslägtade stridigheter, då ligger dess afvändande helt och hållet utanför möjlighetens cirkel, och dess tillbaks-lående är under alla omständigheter utanför den mensk-

liga maktens rämärken, och dess utrotande förknippadt med utrotandet af båda deras personligheter.

Förrän hufvudet dör, går ej hufvudets inbillning sin kos.

Vise män påstå, att personlig fiendskap är af två slag: det ena, när oförrätten ej är inskränkt till *en* af de två vadersakarne, i det att ena gången den här förorättas af den der, och andra gången den der förorättas af den här. Fiendskapen mellan elefant och lejon till exempel. När de sammanträffa, kan det omöjligen aflösas utan strid. Men det är icke så, att segern ofelbart är fästad vid den ena sidan och att nederlaget alltid förväntas på den andra. Understundom får det rasande lejonet öfverhand. Understundom går segern till den skräckinjagande elefanten. En slägtfejd af detta slag är icke så lidelsefull, att ej såren, som utdelas äro mottagliga för salfva. Och det af den orsaken, att hvilkendera parten än vinner segern, hans hjerta är tillfreds. Men det gifves ett annat slags slägt-fejd, der oförrätten alltid är på ena sidan, d. v. s. der den ena parten alltid skördar vinsten, och den andra förlusten. T. ex. fiendskapen mellan råtta och katt, varg och får o. s. v. I dessa fall begränsas lidandet alltid till den ena sidan och vinsten till den andra. Denna fiendskap är så djupt rotad, att stjern-verldens omhvälfning ej skulle kunna förändra den, och tidens vexlingar ej upplösa dess knut. Der, hvar-est det är känt, att något sådant stämplas mot lifvet, utan att något motsvarande från den andra sidan någonsin egt rum, och hvar-est i det tillkommande ingen skada är tänkbar, i ett sådant fall, hur vore frid möjlig, och hur kunde sällskapligt umgänge räcka ut sin hand?

Det ögonblick, då dag och natt förena sig,
Eller solens och skuggans band förenas,
Skall jag sitta tillsammans med dig, men äfven i så fall
Skall den fullkomliga Vishetens herrar skratta ut mig.

Kråkan sade: Lofvad vare Gud, att min fiendskap mot dig ej är från begynnelsen inrotad, och, äfven om mina stamförvanter hafva en tillfällig fiendskap emot dig, så är dock åtminstone min själs spegel fri och ren från misshälighetens damm, och mitt hjertas spegel beredd att mottaga återskenet af kärlekens och vänskapens strålar. Förvisso, enär Visdomsordet: »Från hjerta och till hjerta» är en fastställd ljus-öppning, hyser jag hopp, att denne älskade väns sveklösa hjerta vill erbjuda sig att vittna om sanningen af min uppriktighet.

Inbilla dig ej, att din hjerte-röfverska ej har kännedom om ditt hjerta.

Rättan sade: Du låter dina ansträngningar öfverskrida gränsen för det passande och du besvarar mig med dina vänskapsbetygelser. Om jag går in på detta, och du å din sida fasthåller vid ditt beslut, så är det möjligt, att vänskapsbandet af någon obetydlig anledning sönderslites, och att du återfaller till dina gamla vanor och i din födda fiendskap, just liksom vatten, hvilket, hur länge det än kvarblifver på ett ställe, och huru mycket dess lukt och smak än förändras, lika fullt bevarar sina ursprungliga egenskaper, och alltid släcker den eld, på hvilken det häles. Förtroligt umgänge med en motståndare är som att umgås med en giftig orm; det ingifver aldrig förtroende. Och sällskapa med fiender är som att sällskapa med pantrar af skarpa klor; det förtjänar ej att man pröfvar det. Ty vise män hafva sagt, att man ej bör låta sig bedragas af en fiendes snack, änskönt han föregifver vänskapliga känslor; ej heller bör man låta sig föras bakom ljuset af hans prat, huru mycket han än bemödar sig att ställa sig in.

Att af gamla fiender hoppas på nya vänner,
Är att söka en ros ur en ugn.

Eho sätter tilltro till sina vedersakare, och låter sig blåsas upp genom deras lögner, och med belåtenhet hör på deras limeri och hyckleri, honom skall detsamma vederfaras, som vederfors en viss kamel-förare. Kråkan sporde: Hurudan månde den berättelsen vara?

Den Tredje Sagan.

Rättan sade: Det berättas, att midt under en resa träffade en kamelförare på en plats, där några karavan-medlemmar hade gjort upp en eld. De hade lemnat elden åt sitt öde, och sedan de givit sig i väg, hade vindens bälg blåst upp elden, så att den flammade upp på nytt, och dess gnistor, hvilka sprakade och flögo åt alla väderstreck, föllo ned i öknen på några stickor, och snart var hela öknen lysande och röd som en trädgårds-säng med tulpaner. Midt i elden var en fruktansvärd, giftig och stor orm, som, trött och medtagen, ej kunde finna en väg åt sig i någon riktning, och åt intet håll såg någon undflykt. Så när hade han blifvit svedd som en fisk på halstret, eller rostad som en raphöna på spettet öfver elden. Från hans gift-drypande ögon började blodet att rinna. När han varseblef kamelryttaren, ropade han på hjälp och sade:

Hur vore det, om du vänligen hyste förbarmande med mig,
Och upplöste knuten af min bundna belågenhet?

Kamelryttaren fruktade Gud och var godsint; när han hörde ormens klagan, och bevittnade hans ångest och hjälplöshet, tänkte han inom sig: visserligen är ormen meniskoslägtets arf-fiende, men — likaväl — nu är han olycklig och i trångmål. Ingenting kan vara mer på sin plats än att visa honom medlidsamhet, och att i gerningens jordmån plantera barmhertighetens kärna, som endast fram-

bringar lyckans frukt i denna världen, och nådens i den tillkommande. Följaktligen fäste han på spetsen av sitt spjut den påse han bar, och räckte ut den. Ormen begagnade sig av tillfället och gick skyndsamt in i påsen. Kamelföraren trodde att allting var godt och väl, och drog honom till sig från elden och höll påsen öppen och sade till ormen: Gå nu hvar du vill, och var tacksam att du sluppit undan för så godt pris. Slå dig ned i en vrå, och skada ej människorna längre, ty den som skadar människor får ett dåligt namn i denna världen, och i den tillkommande gäckade förhoppningar.

Frukta Gud och skada ingen;
Detta är vägen till lycka; den och ingen annan.

Ormen sade: Unge man, hör upp med sådant tal, ty jag ämnar sannerligen ej ge mig i väg, förrän jag stungit både dig och din kamel. Kamelryttaren utropade: Har jag då ej behandlat dig väl, och dragit dig ut midt ur elden? Är detta min belöning, är sådan min lön?

Hvad mig beträffar, gjorde jag hvad rätt var;
Du, å din sida, hvarför utöfvar du förtryck?

Ormen svarade: Visserligen, visserligen, du gjorde det som rätt var, men du gjorde det mot fel person; du handlade medlidsamt, men mot orätt föremål. Du hade reda på, att jag är det ondas främjare, och att ingen välgerning åt människoslågtet är att tänka på från min sida. Följaktligen, då du bemödade dig om att befria mig, och handlade hänsynsfullt mot den, som du borde ha behandlat hänsynslöst, så måste, i vedergällning härför, olyckan oundvikligen drabba dig, ty göra dem ondom godt är göra dem godom ondt.

Lika visst som Rättvisans och Vishetens lagar förbjuda
Onda gerningar mot de rene och gode,
Lika visst får mot de lågsinnade, som skada människor,
Vänlighet på intet sätt visas.

Vidare eger, enligt Bud-Ordet »*Somlige af eder äro de andras fiender*», oss emellan en urgammal fiendskap rum, och framsyntheten kräfver, att fiendens hufvud söndertrampas; och, enligt Lagen: »*Döda de två svarta tingen*», är det eder plikt att döda oss, ty Befallningen har utfärdats, att vi ej skola tillstädjas att fly undan i säkerhet. Härvidlag har du kastat för vinden hvad rätt och klokt är, och har handlat med mildhet. Och jag skall sannerligen bita dig så att andra deraf kunna hemta varning och vinna erfarenhet. Kamelföraren svarade: Hör på orm! Se saken rättvist, ty i hvilket tros-samfund anses det tillständigt att löna godt med ondt, och i hvilken religion anses det berättigadt att återgälda barmhertighetens renhet med tyranniets smuts? Ormen svarade: Sådan är åtminstone människornas plägsed. Jag ämnar nu, för min egen räkning, göra bruk af edert eget bruk, och skipa eder egen lag, och sälja dig hvad jag af eder dyrt har köpt på vedergällningens marknad.

Köp på ett ögonblick, hvad du under ett år kan sälja.

Den unge mannens bemödanden voro alla förgäfves. Ormen sade: Välj qvickt nu, hvilket du föredrager, antingen att jag biter dig först, eller att jag gör början med kame-len. Ynglingen sade: Slå ifrån dig slika tankar, ty att löna godt med ondt går skam före. Ormen svarade: Så plåga emellertid människor göra, och nu följer jag deras väg. Kamelföraren förnekade detta påstående, tillfogande: Om du kan styrka detta med prof, och frambringa vittnesbörd, som intyga ditt yttrande, att det är människors vana att vedergälla godt med ondt, skall jag med mitt lif köpa ditt stång, och lemna mitt samtycke till min egen död. Ormen såg sig omkring och varsnade en buffel, som gick och letade på öde-slätten. Han sade: Kom med mig, så vill jag fråga honom om sanna förhållandet. Följaktligen gingo

ormen och kamel-föraren tillsammans upp till buffeln. Ormen öppnade sin tunga och sade: O buffel! Hvad är det godas lön? Han svarade: Om du vill veta hvad den är enligt människors religion, så är belöningen af godt — ondt. Se! Jag var en tid hos en af dem. Hvert år födde jag en kalf och fyllde min husbondes hus med mjölk och smör, och husbondens hela byggnad och hans lifs hela grundval hvilade ytterst på mig. När jag så blef gammal, och upphörde att frambringa kalfvar, slutade han upp med att låta sig vårda om mig, och gaf mig respass ur sitt hus, och förpassade mig ut till öknen. Sedan jag här gått på bete i ödemarken, och, utan arbets-börda som jag var, ernått mitt hjertas önskan, begynte tecken till fetma visa sig på mig. I går gick min herre förbi här, och som jag föreföll honom vara vid godt hull, skaffade han hit en slaktare och sålde mig till honom; och den dag som i dag är ämna de föra mig till slaktbänken för att slakta mig. Se sådan var lönen för allt det goda, som jag nyss talade om.

Sådant är mitt fall. O vänner! Till hvem skall jag vända mig?

Ormen sade: Ser du? Nu har du hört. Gör dig nu färdig, så fort du kan att mottaga stinget. Kamelföraren sade: Enligt Lagen utfärdas ingen dom på ett vittnesbörd. Skaffa hit ett till, och gör sedan hvad du vill. Ormen såg sig omkring, och fick syn på ett träd. Han utropade: Kom, jag vill fråga detta träd. Så gingo de tillsammans till foten af trädet, och ormen sporde det: Hvad är belöningen för det goda? Det svarade: Enligt människors tros-bekännelse är det godas belöning — ondt, och enligt deras plägsed återgäldas välgärningar med missgärningar. Och beviset därför är detta: Jag är ett träd, som vuxit upp här i ödemarken, stående på ett ben, till tjänst för hvar och en, som kommer och går. När en dödlig människa, öfverväldigad af hetta och törst, och vanmäktig och trött kommer hit ur öknen,

hvilat han först en stund under min skugga och söker ro något litet; derefter, när han åter öppnat sina ögon, brister han ut: Den och den grenen skulle passa till skaft åt min yxa, och den och den delen af trädet är just hvad jag behöfver för min spade; från dess stam skulle åtskilliga bra plankor kunna sågas ut, och af dessa, åter, några präktiga dörrar förfärdigas. Ha de då med sig en yxa eller en såg, så hugga de bort af mina grenar, och min stam, hvad som faller dem i smaken, och taga det med sig; och ehuru de af mig rönt mycken hugnad, godkänna de alla denna grymhet mot mig.

Jag står och tänker på, huru jag skall kunna beskugga hans hjessa;
Hans enda omsorg är, hur han skall kunna gräva upp mig med roten.

Ormen utbrast: Se så der, nu har två vittnesmål aflagts, fram med din kropp, så biter jag dig. Mannen invände: Lifvet är kärt, och så länge det finns någon utsikt att bevara det, bjuder det mot, att skilja sitt hjerta från denna tillvaros behag. Om ytterligare ett vittne vill vittna i denna sak, skall jag utan motsägelser villigt öfverlåta min kropp åt undergången, och vara tillfreds med ödets domslut. Märkvärdigt nog fogade det sig så, att en räf hade stått i närheten och bevittnat hela denna märkliga händelse, och med skarpsinnets öron lyssnat till deras samtal. Ormen sade: Se! Fråga räfven der, får du se hvad han svarar. Knappt hade kamel-föraren framställt frågan till räfven, förrän denne röt till åt honom och sade: Hvad! Vet du ej, att det godas vedergällning är det onda? Hvad välgärning har du bevisat denne orm att du nu, i vedergällning, måste lida straff därför? Den unge mannen upprepade enskildheterna i saken. Räfven svarade: Du förefaller vara en klok karl, hvarför talar du icke sanning?

Hur kan det för en klok man anses rättmätigt att tala falskhet? Det höfves ej den insigtsfulle att säga motsatsen till det, som inträffat.

Ormen sade: Han talar verkligen sanning; se här är påsen, hvarmed han ryckte mig ut ur elden, hängande på hans sadelgjord. Räfven uttryckte sin häpnad häröfver och sitt tvifvel, huruvida dessa ord verkligen kunde anses trovärda, att en så stor orm kunde få rum i en så liten säck. Ormen utbrast: Tror du inte, skall jag gå in i påsen en gång till, så att du kan få se saken bevisad. Räfven sade: Om jag med egna ögon får bevittna hur det går till, och samla bevis för detta påståendes sanning, då skall jag förkunna ett utslag er emellan, som ej skall afvika från det rätta, och hvari skrymteri och illvilja ej skola ingå. Mannen höll påsen öppen, och ormen, som lurats af räfvens ord, kröp in. Räfven ropade: Nu, unge man, när du har din fiende fångad, gif honom ingen nåd.

När din fiende är i din makt, och af dig besegrats, Påbjuder Visheten att du ej visar honom nåd.

Mannen band påsen till, och slog den mot marken, till dess ormen var död. Och sedan hans missgerningars gnistor utsläckts, hvilade människoslägtet tryggt för hans illvilja.

Hvad som, lefvande, är ondt, är bäst dödadt.

Och lärdomen att hemta ur denna berättelse är den, att en vis man ej bör öfvergifva varsamhetens kungsväg, och ej bör låta sig bedragas af fienders jemmerrop. Och under inga omständigheter bör han anförtro sig åt dem, att han ej må göra sig till skott-tafla för deras ondska.

Hvem helst låter sig bedragas af en fiendes tal, Hans Vishets Vaxljus skall blifva mörkt;
Lyster det dig veta, hvilken tid en fiende kan blifva en vän?
Den tid, då mörkret försvinner från natten.

Kräkan sade: Jag har lyssnat till dina ord, hvilka du öst ur den rena Visheten, och jag har låtit mitt hjertas ögon upplysas af de glänsande juveler, hvilka du hemtat upp ur den sanna Insigtens grufva. Men ännu mer skulle det anstå din barmhertighet och frikostighet och gifmildhet och stor-sinhet, om du afstode från alla dessa dina bemödanden och ansträngningar, och skänkte tilltro till mina ord, och öppnade vägen till förtrolighet: »Flyt till de barmhertige och undviken de klandersjuke.» Ty den barmhertige finner, efter endast en timmes bekantskap, att vänlighet och uppmärksamhet af tusen slag är hans plikt. Han kastar för vinden hvarje tanke på främlingskap, hvarje känsla af likgiltighet och oberördhet. Han sträcker ut sin vänskap och hängifvenhet ända upp till Evighetens tempel-hvalf. Den strame och stele klandraren, deremot, erkänner icke en gång förpliktelsen af årsgammal bekantskap, utan utstryker och utplånar hundrade års vänskap, innan du hinner så mycket som blinka med ögonen. Och häraf kommer det sig, att de från det synligas och sinnligas band frigjorde med menniskor hastigt blifva vänner och endast trögt och motvilligt fiender, likasom en gyllene flaska, hvilken med svårighet krossas och med lätthet lagas. De nackstyfva och lågsinnade materialisterna, deremot, äro slöa och tröga till vänskap, och deras vänskaps byggnad ligger snart i grus och spillror, likasom ett ler-krus, hvilket lätt krossas och aldrig lagas. Hur skönt har ej detta återgifvits med dessa ädla ord:

Sådan vänskap bör man söka,
Som ej Evigheten ens sätter någon gräns för.
Ett hus, hvars grundval utgöres af obrända tegelstenar,
Jemnas med marken af ett par stört-skurar.

Och den skara jag tillhör är sådan, att min vänskap förtjenar tillit och förtroende; men, icke förthy, känner jag

ett behof af din vänskap. Och sedan jag nu gjort min upp-
vaktning vid detta hof, ämnar jag under inga omständig-
heter draga mig tillbaka, och jag skall visserligen icke
smaka någon föda eller unna mig någon sömn, till dess
du, genom att upptaga mig i ditt umgänge, gör mig till
din vän.

En tafla af skönhet, sådan som du är, släpper jag ej godvilligt
ur min hand;

Ty med många blodiga tårar har du kommit i min hand.

Rättan sade: Jag skall köpa din vänskap och aktning
med mitt lif. Allt mitt motstånd hade endast till syfte, att,
derest du skulle haft svek i sigte, jag, inför Visheten, skulle
hafva en ursäkt, och på det att du ej skulle kunna säga,
att du funnit en vän af slappa tömmar och mjuk kamm.
Men förhållandet är, i sjelfva verket, att jag, från första
början af vårt samtal, spisade frukten af din vänskap i mitt
hjerta, och kände en böjelse för ditt sällskap, som var öfver
all beskrifning.

Enär i detta hjerta kärlekens ljungeld flammat upp,
Så vet, att en motsvarande känsla finnes i det andra;
Ingen älskare söker en förening med sin älskade uteslutande af
egen böjelse;

Hans älskade längtar samtidigt efter honom.

Derpå kom han ut och ställde sig framför sitt håll. Krå-
kan sade: Hvad hindrar dig från att komma längre ut och
söka mitt sällskap ansigte mot ansigte? Eller finner du
ännu oro i ditt sinne? Erfar du ännu alltjemt ängslan i ditt
hjerta? Rättan svarade: Den som äfventyrar sitt lif för sin
väns skull, och gör sitt lif till ett försonings-offer för ho-
nom, honom kan man kalla en uppriktig vän och en sann
broder. Men den, som af verldsliga hänsyn visar förbind-
lighet och lemnar bistånd med den jordiska egendom han
besitter, han är en vän af medelmåttig beskaffenhet, en vän

med sinne för affärer, om han än derjemte kan hysa en
viss benägenhet för hvad rätt är. Följande ord hafva ut-
talats: Den som af hänsyn till denna tiden och af omtanke
om detta lifvet delar med sig åt en vän af sina egodelar
och sin makt, han liknar en fågelfångare, som utströr korn
åt fåglar, ej för att mätta dem, utan för egen vinnings
skull. Och som denna art af vänskap är mättad med sjelf-
viska hänsyn, är det möjligt, att den slutligen leder till
fiendskap.

Hvarje person, som besmittas af hänsyn till sin personlighet
Uppväcker med sin vänskap fiendskap.

Och den, som offrar sitt lif på vänskapens väg och höjer
sig ofvan tanken på sin personlighets vara, han är en oför-
änderlig vän. Och den som gifver sitt lif i utbyte mot vän-
skap, hans värdighet är högre än den person, som endast
sätter sin egendom på spel.

Själslig gifmildhet är gifmildhetens höjdpunkt.

* * *

Det gifves hundra tusende, som med sina penningar äro fri-
kostiga;

Men när det gäller lifvet, då kniper det.

Det är mig ej fördoldt, att jag utsätter mig för lifsfara
genom att mottaga ditt vänskapsanbud och genom att öppna
vägen för ditt sällskap; men, trots allt detta, har min till-
gifvenhet nått en sådan grad, att

Gällde det än lifvet, höjer jag mig ofvan tanken på lifvet.

Om hos mig misstankar funnit rum, skulle denna till-
gifvenhet aldrig hafva blifvit väckt, och då hade jag aldrig
lemnat min vinter-bostads vrå. Jag litar på din vänskap;
och den uppriktighet du lagt i dagen vid eftertraktandet

af min, har hos mig undanröjt alla tvifvel, all tvekan, och gjort min tillgifvenhet dubbelt, ja, tusen gånger större. Men — du har vänner, hvilkas natur, genom den deri inneboende hågen till förföljelse af mig och mitt slägte, går stick i stäf mot din natur och din håg; och hvilkas mening om din böjelse för mig ej stämmer öfverens med dina känslor. Jag är rädd för, att några bland dem skola få se mig, och sedan börja stämpla mot mitt lif. Kråkan sade: Mellan mig och mina släktingar och kamrater är en öfverenskommelse träffad, i kraft af hvilken de äro mina vänners vänner och mina fienders fiender. Råttan sade: Förvisso, hvad en sådan vän beträffar, som följer efter sin väns vedersakare och ansluter sig till hans motståndare, vore det mer skäl att kalla honom fiende än vän.

Man bör vända sin själs ansigte bort från tvenne slags personer:
Sin fiendes vänner och sin väns fiender.

Och det är på grund häraf, som de vise hafva sagt: Vänner äro af tre slag: uppriktiga vänner, en väns vänner, och en fiendes fiender. Och fiender äro, likaledes, af tre slag: förklarade fiender, en väns fiender, och en fiendes vänner.

Jag fruktar ej så mycket för fienden själf,
Som för vännens fiender och för fiendens vänner.

Kråkan svarade: Jag förstår hvad du menar. Pris vare Gud! I dag ha oss emellan vänskaps-lagar stiftats och sällskapsstadgar stadfästats, hvadan jag alltså räknar den för min vän, som är din vän, och den för min fiende, som är din fiende. Min bundsförvandt är hvar och en, som söker ditt bästa. Hvar och en som står på din sida, på hans sida höfves det mig att stå, vore han än min medtäflare och motståndare; och hvar och en, som skiljer sig från dig

från honom höfves det att jag skiljer mig, vore han än min vän och bundsförvandt.

Den, hvars kind ej bär prägeln af underkastelse för min vän, Vore han än min fader, min fiende är han, och min rival.

Nåväl — min åsigt angående vårt förtroliga umgänge, och mitt syfte med vår uppriktiga vänskap kan jag uttrycka med dessa ord: Derest jag i mitt öga och min tunga, kroppens skyltvakt och själens tolk, skulle finna något dig motstridigt och misshagligt, skulle jag ögonblickligen rycka dem ut och kasta dem från tillvarons strand ut i förintelsens mal-ström.

Om en af dina lemmar är din fiendes vän,
Anse då din fiende dubbel-gestaltad; drag svärdet två gånger;
tillfoga honom två sår.

När råttan hörde dessa ord, blef han lugn i sitt sinne, och gick fram till kråkan och tilltalade honom på det hjertligaste. De omfamnade hvarandra och utbredde glädjens matta.

Omgjorda dina länder för samtal; ty en vän är i din famn.

Sedan på detta sätt flere dagar förflutit, och råttan gjort sitt yttersta för att fullgöra sina plikter som underhållande och gästvänlig värd, sade han: O min broder, om du kunde så ordna saken, att du sloge upp dina bopålar härstädes, och hemtade hit din hustru och dina barn, så vore detta synnerligen angenämt, och den ynnest, hvarmed din välvilja riktat min själ, blefve fördubblad; ty denna trakt, der min bostad är belägen, är frodig och grönskande och en hjerte-tjusande nejd. Kråkan svarade: Hvad traktens skönhet beträffar, och klimatets sundhet och mildhet, kan ingenting anmärkas, men detta ställe ligger alltför nära den allmänna stråkvägen, och af de förbi-passerandes ständiga kommande och gående kunna endast ledsamheter uppstå.

och från resenärernas skaror äro endast olyckor att förvänta. Men det finnes en äng i en annan trakt, hvilken, på grund af dess utomordentligt frodiga och friska grönska, är uppfylld af ljus, liksom Edens Paradis, och, på grund af luftens renhet, är den ett glädjens och munterhetens hemvist, ja, man skulle kunna kalla den en vrå af Paradiset.

Ny-spirande gräsmatta på vatutbäckens strand;
Morgon-vinden, mättad med blommornas vällykt, blåser deröfver;
Hyacinternas krusiga hår med fångslande band
Inflåtande sig i violernas lockar.

En af mina vänner, en sköldpadda bor der, och själf erhåller jag i närheten en riklig föda. Sällan inträffa några olyckor i dessa stilla nejder. Om du känner dig hågad derfor, så tager jag dig med dit, och der skola vi kunna tillbringa återstoden af vårt lif i lugn och ro. Råttan svarade:

Till dess min lik-skrud sänkes ned under jorden,
Tro ej att jag tager min hand från din mantelflik.

Lika i värde med din vänskap anser jag ingen ära, och ingen annan ära åtrår jag än den. Ej heller anser jag någon önskan ädlare och bättre än önskningsen att beständigt få åtnjuta lyckan af ditt sällskap. Hvarhelst du framskrider majestätisk som solen, der följer jag efter som din skugga. Och hvarhelst du framsväfvar i höghet och glans utspriande din mantel-ärm, der faller jag neder för din fot, som ditt mantel-släp. Till dess mitt lufs krage gripes af dödens hand, nöjenas tillintetgörare, ämnar jag ej draga tillbaka eftertraktandets hand från din mantelfäll.

Den ovanskliga lyckans mantel-flik och hoppets krage,
Hvilken skam vore det ej att gripa dem för att sedan släppa dem!

Den bostad jag har här, är ej mitt ursprungliga hemvist. Långt derifrån! Jag kom hit emot min vilja. Ehuru

min saga är ganska lång, rymmer den likvisst många märkeliga upplevelser. Så snart vi uppnått vårt hviloställe, skall jag, om ditt hjerta så önskar,

Berätta något litet utaf ganska mycket.

Härmed slutade deras samtal.

Kråkan grep råttans svans, och de begåfvo sig iväg till den aftalade bestämmelseorten. Sköldpaddan råkade händelsevis ströfva omkring i närheten af en källa, som utgjorde deras boningsplats. När han på långt afstånd såg kråkans mörka skepnad, öfverväldigades han af fruktan, och gick ned i vattnet. Kråkan släppte varsamt ned råttan från luften på marken och ropade på sköldpaddan. När denne hörde rösten af en vän, gick han upp ur vattnet, och vid åsynen af en kär vän sände hon upp ett glädjerp till himmelen.

Min vän, som var fjerran, har kommit tillbaka;
Och min förbleknade lycka har återlöst sin pant.
Hur kan jag nu längre plågas af sorgens törntag?
Nu är glädjens tid; nu ler min ros.

De helsade alltså hvarandra med innerlig glädje. Sköldpaddan frågade: Hvar har du varit under hela denna tid och hur har du haft det? Kråkan omtalade hela sin saga, alltifrån den stund då dufvorna föllo i nätet och tills de blefvo befriade, och hur han önskat göra råttans bekantskap, och med honom knutit vänskapens band, och ända upp till det ögonblick då han anländt till sitt vanliga hem. Sedan sköldpaddan tagit del af denna berättelses alla enskildheter, röjde han stor glädje öfver att träffa råttan, och sade:

Som ett järtecken, bebådande lycka, har du kommit hit;
Du är välkommen; må välsignelse och frid hvilas öfver dig!

Mitt lyckliga öde har fört dig hit och min lyckliga stjernas makt har låtit din stjernbild uppgå öfver denna nejdens synrymd. Råttan sade: Hur kan jag väl på tillbörligt sätt göra afbön, för den vänlighet, som du bevisar mig, och med hvad tunga kan jag uttrycka min tacksamhet för det nedlåtande och det tillmötesgående, som du lägger i dagen. Jag har sökt skydd från olyckans sol-hetta under skuggan af din ynnest, och jag räknar förvärfvet af ditt förtroliga umgänge för min tros och mitt hopp's jordiska mål.

Det var genom gudomlig nåd, som jag frågade efter vägen;
Det var genom gudomlig ledning, som jag fick skåda ditt ansigte.

När de hade vederqvickt sig efter resans besvärligheter, och hvilat ut i denna bostad, som var fredad från anfall af olyckans här, och ren från allt damm, upptornad genom motståndarens förtretlighet, vände kråkan sitt ansikte mot Zirak och gjorde följande anhållan: Om du finner lämpligt, så omtala nu för sköldpaddan de sagor och berättelser, som du lofvat mig, på det att emellan eder vänskapens band må stärkas, och genom ditt tal en angenäm trefnad må spira.

Öppna läpparne, och fyll, förmedelst din ljufva saga,
Mitt hjertas mun med tacksamhet.

Råttan började tala och sade till sköldpaddan:

Råttans bekännelser.

O broder! Min uppväxt- och födelse-ort var i en stad i landet Hind, hvilken de kalla Nadüt. Der hade jag tagit min bostad i en enslig Guds-tillbedjares eremithyddas och gjort mig ett hem i en vrå i hans cell. Flera rättor uppvaktade och passade upp på mig och förkofrade sig, dag från dag, i min tjänst och efterliknelse. Hvarje morgon bar en

rätt-trogen lärjunge en bricka med mat åt eremiten. Denne spisade en del till frukost, och gömde återstoden som ett förråd för aftenmåltiden. Jag brukade hålla utkik och lägga märke till, när han aflägsnade sig från huset, för att då genast skutta upp på brickan. Jag åt af hjertans lust så många läckerbitar som jag fann lämpligt och förärade återstoden åt de andra rättorna. Den fromme mannen funderade ut många knep för att hålla mig derifrån, men de gingo alla om intet. Många planer gjorde han äfven upp för att döda mig, men utan gagn. En qväll kom en kär gäst till hans boning. Efter de sedvanliga helsningarne och det öfliga välkomstmålet, dukades det välsignelse-bringande samtalets bord. Eremiten bad sin gäst redogöra för sin födelse- och bestämmelse-ort, för syftet med resan och skälet till hans flyttning. Gästen var en man med erfarenhet. Han hade smakat på lifvets bitterhet och sötma.

Färdats hade han under åratals, öfver haf och land;
Kunnig var han i många stycken.

Han besvarade eremitens frågor på ett samvetsgrant och ärligt sätt. Han beskref på ett hjertevinnande sätt hvad han iakttagit och bevittnat af underverk i städer och märkvärdigheter i hvarje land. Midt i samtalet slog eremiten gång på gång ihop händerna för att genom sin handklappning skrämma rättorna. Gästen skämdes öfver detta hans beteende, som angaf brist på aktning för honom, och förargades öfver detta handlingssätt, som tydde på bristande lefnadsvett hos värden. Slutligen utbrast han: O fromme man! Att klappa händerna, när en annan talar, tjänar till talarens förlöjligande, och jag anser ej förlöjligandets vana i stil med din ställning; ej heller anser jag, att en person i dina omständigheter och med dina anspråk bör frångå artighetens allmän-giltiga landsväg, och visa böjelser för narrspel och gyckleri.

Hängif dig ej åt gäckeri och hån.
Ty sådant höfves ej den frigjorde.
Den som gör skämt och lek till sitt yrke,
Än honom finns i hela vida världen ingen mindre ärad.

Eremiten svarade: Gud förbjude, att någonsin förlöjlighans törntaggs skulle häfta fast vid min mantel och att det kalla hångrinets damm skulle inmänga sig i den rena luft, hvari mitt hjerta dväljes. Med den rörelse, som du lagt märke till, afsåg jag endast att skrämma på flykten en hel här af rättor, som hafva inkräktat, öfverlupit och tagit i besittning mina mat-brickors och mitt matbords konungarrike, samt utsträckt stråtröfveriets och rofferiets hand öfver alla de förråd, som jag försöker gömma undan. På grund af deras inbrott och intrång finner jag intet bröd på mitt bord, och på grund af deras fortryck stannar ingen föda oantastad i mitt hus.

Hundra sådana som jag kunna med ingen ansträngning hindra dem
Det ögonblick, då de utsträcka handen efter rof.

Gästen frågade: Äro de alla djerfva och fräcka, eller visa somliga af dem mer dristighet än de andra? Eremiten svarade: En af dem är så djerf, att han röfvar bort maten på mitt bord midt för mitt ansigte, och lägger sin förmåtenhet och oförskämndhet i dagen genom att plundra mitt matförråd midt för mina egna ögon. Gästen sade: Hans djerfhet måste hafva en orsak. Denna berättelse ter sig för mig som berättelsen om den man, hvilken för en min värds hustru på det ifrigaste framhöll, att det måste finnas en orsak, hvarför han sålde skalad sesam till samma pris som oskalad. Eremiten sade: Värdes, om det behagar dig, för mig omtala denna berättelse.

Den Fjerde Sagan.

Gästen sade: På den väg jag kom, anlände jag om natten till en viss by, och tog in hos en af mina bekanta. Sedan vi spizat till kvällsmat, och vårt samtal tagit slut, utbredde de för mig sängkläderna, och jag lade en kudde ofvanpå, men somnade ej in. Min värd gick in till sin hustru och mellan mig och dem var endast en skiljevägg af matt-rör, och därför hörde jag deras samtal och uppfattade tydligt hela den derpå dem emellan pågående rådpelningen. Mannen sade: O min hustru! Det är min afsigt, att i morgon inbjuda ett antal af byns store män, och låta dem sitta ned inför denne käre gäst, som är en gäfv från den fördolda världen, och att anordna en festmåltid för dem efter råd och lägenhet. Hans hustru sade: Det förvånar mig högeligen, att du, som ej har nog i huset för hushållsutgifterna, och ej vet, hvar du skall lägga handen på en diram, för att därmed kunna köpa grönsaker och salt, med slik oerhörd rikedom och med dylikt väldigt kapital, kan komma på den tanken att bjuda hit gäster, och ha i sinnet att anställa ett fullständigt gästabud. Lägg då hellre undan i dag, medan du ännu har det i din makt att spara, ett förråd för morgondagen, och försök att lemna efter dig en sparad slant åt hustru och barn, så att de, efter din död, ej må behöfva vara beroende af någon meniska. Mannen svarade:

Insigtens öga eger ej den, som plöjer fåror och ej äter,
Härlighetens Boll (Ord) fångar blott den som gifver ut och gifver

Och om makten att visa vänlighet och tillfället att ådagalägga medlidsamhet händelsevis skulle beskäras oss, så böra vi ej beklaga oss deröfver, ty sådant skall sannerligen i den till-

kommande världen blifva en skatt för oss. Hvar och en som lägger upp en skatt i denna världen, hans själ skall på sistone betungad vara; ty att samla rikedomar och samla egodelar förer ej med sig välsignelse, och slutet derpå blifver icke godt, såsom händelsen med vargen bevisar. Hans hustru sade: Hur var det?

Den Femte Sagan.

Mannen sade: Det berättas att en skicklig jägare, af fruktan för hvars snaror hjorten ej vågade sätta sin fot ut i skogen, och af rädsla för hvars list och förslagenhet stenbocken ej tordes sticka sitt hufvud ut ur bergs-skrefvan:

Ogon hade han, som utsände gnistor; full af visdom var han;
af genomträngande skarpsinne;
Listig; hårdhertad; oförtruten,

hade satt ut en snara, och en hjort hade råkat komma deri. Så fort jägaren rusade fram ur sitt bakhåll, der han legat på lur, för att springa till nätet, gjorde hjorten en sista kraftansträngning i sin dödsångest och lyckades rycka upp snaran och vände hufvudet mot öknen. Jägaren blef brydd, lade emellertid en pil på sin båge och afsköt den på hjorten. Hjorten föll ned död. Jägaren kom upp till hans hufvud, slängde honom på sin rygg, och styrde stegen mot hem-hållet. På vägen hem blef han anfallen af ett vildsvin. Två, fyra gånger rusade det emot honom. Jägaren afsköt en pil mot svinet. Pilen träffade, genomborrade dess lefver, och tillfogade det sålunda ett dödligt sår. I döds-pinan från detta sår stack vildsvinet sina skarpa grymma betar i jägarens bröst, och båda två föllo döda ned på

fläcken. Midt under dessa händelser kom en hungrig varg till den platsen, och fick se mannen, vildsvinet och hjorten, der de alla lågo döda tillsammans. Han gladdes högeligen öfver ett så gynnsamt sakernas läge, ty genom dessa rika häfvor och genom detta öfverflödande mat-förråd skulle han komma att röna mycken hugnad. Han sade för sig själf:

Mycket tur fordras,

För att en sådan himmelens välgerning skall falla i någons hand

Men nu gäller det att öfverväga saken och tänka sig för väl. Nu skulle det passa att samla ihop att lägga ned ett förråd. Ty låter jag det vara som det är, skulle detta innebära brist på viljekraft och samvetsgrannhet från min sida. Och slösar eller misshushållar jag dermed, får jag namn om mig att vara vårdslös och enfaldig. Lämpligast och mest i stycke med hvad de för handen varande omständigheterna kräfva, torde vara, att jag, för i dag, låter mig nöja med bågsträngen och ej spänner omåttlighetens och slöseriets båges sträng. Dessa härliga färska, saftiga köttstycken lägger jag undan i en vrå. Sedan kan jag, dag efter dag, med lystnadens pil träffa tillfredsställandets skotttafla. Som sagdt, dessa mat-förråd stufvar jag undan i en vrå för att deraf göra en sparad skatt mot tidens vedermöda och för vedermodans tid. Ty de vise hafva sagt:

Åt ej allt: jag är rädd, att du får vänta länge på mer;

Illa höfves nödstäldt läge gammalt hufvud.

Spisa en del af din rikedom, och lägg undan en del;

Gif ej ut ur din hand alltihop på en gång.

I följd af sin omåttliga snålhet och girighet fick vargen lust till bågsträngen och bet i den. Vid första hugget af hans tänder sprang bågsträngen i sönder. När strängen brast, gick bågen in i hjertat på vargen, som dog knall och fall.

Afven han dog; och hela härligheten förblef ospisad.

Och denna liknelses lärdom är följande: att fika efter rikedomars hopsamlade, och att, som stackars förvärfvlystne girigbukar, slafva under den befälningssman, hvars namn är »vidtsynta framtidsförhoppningar» får en ändalykt, som är hård att smälta, och ett slut, som ej blifver prisvärdt.

Ät hvad du har i dag: och sörj ej öfver tidens vaxling;
Ty när morgondagen randas kommer morgondagens mat.

O, hur olyckliga äro ej de menniskor, som först, med mycken oro och vedermöda, samla ihop denna världens gods, och sedan nödgas tillbringa slutet af sitt lif i en ångest, som ej utsägas kan.

Hur länge, o min herre, ämnar du hålla på med att samla rikedomar,

Som, vid din död, stanna på denna sidan grafven?

Samlade du än skatterna af en Kärün,

Lika lysten och girig förblefve du ändock.

Antänd ej en eld, genom hvilken

Du sjelfver brännes och förtäres.

När världens hustru lyssnat till dessa ord, som voro präglade af Vishetens sär-märke; och när Härlighetens Influxus gjutits in i hennes själs öra, med det glada budskapet: »Gud eger det dagliga brödet», började hon med mild stämning att tala och sade: O min älskade! Jag har lagt tillsammans ett litet förråd af ris och sesam i huset, för barnens räkning; men nu inser jag tydligt, att det ej bringar lycka med sig att samka för morgondagen. Jag skall i morgon laga till mat, tillräckligt för tio personer. Bjud hit hvem du vill, och låt hvem du vill här intaga en plats.

Dagen derpå, sedan solens källa

Aftvagit från menniskornas ögon sömnens damm,

skalade qvinnan sin sesam, satte ut den i solen och gaf sin man i uppdrag att hålla ögat derpå, så att fåglarne ej komme och stule den. Mannen öfvervåldigades af sömn, och, medan han sof, kom en hund, och stack nosen i deras sesam. När qvinnan blef det varse, vämjdes hon vid tanken att tillaga föda deraf, tog bort det, och styrde kosan till bagaren. Som jag också hade ett ärende derstädes, följde jag efter henne. Och jag lade märke till, att hon gick bort till Sesam-försäljarens bod, och bytte ut det, mått för mått, mot oskalad sesam. Handelsmannen utbrast: O qvinna, det måste ovillkorligen ligga någonting under detta, att du byter ut hvit sesam mot oskalad sesam.

Och jag har omtalat denna berättelse, emedan det slog mig, att denna djerfva rätta måste sitta inne med all denna företagsamhet, dristighet och fräckhet, på grund af något, som står i samband med sjelfva stället. Det finnes nemligen skäl att antaga, att han har pengar här i huset, och att dessa äro ryggsstödet och ryggmärgen, som ger honom det mod och den dristighet, som han lägger i dagen. Finge bara hans tillstånds planta genomlefva fattigdomens bittra förödmjukelses höst, skulle snart denna pösighet och morskhets försvinna ur hans gerningars lund, ty ordspråket säger: Hvar och en, som är utan penningar, är som en fågel utan fjädrar och vingar.

Var ej utan guld, ty guld skapar guld;

Guldets värde öfverträffar allt.

Somliga säga, att man kan välja något, som öfverträffar guld i värde;

Lyssna ej till dem, ty väljer man guld, kan man genom guld frambringa guld.¹

¹ Quod Bonum sapientiae aut amoris significatum et representatum sit per *Aurum* nihil communius est in Verbo; Omne *Aurum* in Arca, in Templo, in Mensa *Aurea*, in Candelabris, in Vasis, super Vestibus Aharonis, significabant et representabant Bonum sapientiae aut amoris: similiter apud Prophetas, ut apud Ezechielem; »In Sapientia tua, et in Intelligentia tua,

Jag är säker på, att rättans stora kraft-utveckling beror på guld. Skaffa hit en yxa, så skall jag snart vända ut och in på hans hål, och snart taga reda på, hur långt han hunnit i sitt arbetes fullkommande. Eremiten tog genast fram en yxa. Jag var, medan detta pågick, i ett annat hål, och hörde deras samtal. Och det fanns verkligen guld i min bostad, hela tusen dinärer, i hvilka jag brukade vältra mig, och hvars åsyn beredde mitt hjerta en ständigt växande glädje. Sanningen att säga, berodde hela mitt hjertas läge och hela min själs frid på detta guld. Hvar gång jag tänkte på det, erfor jag tillfredsställelse i min barm, och fröjd och glädje i min själ. Gästen bröt upp golfvet och sökte in- under det, till dess han kom till det ställe, der guldet låg. Hvad fick han se?

Guldmynt, många guldmynt; deras kinder strålände som solen; Skinande och glänsande af renhet som Djamschīd's bägare; Vackra; rosenkindade; med prägeln af Sanningens stämpel; Dyrbara; passande för Mynt-proberaren. Ett ögonblick tog Han de sköna i sina fingrar; Andades på dem med sin silfriga andedrägt och stod genom- borrad — — —

De skänka glädje åt qualda sinnen;
De äro nyckeln till de jordiska svårigheternas lås.

fecisti tibi opes, et fecisti *aurum* et argentum in thesauris tuis XXVIII: 4. ubi manifeste dicitur, quod ex sapientia et intelligentia *aurum* et argentum, sen bonum et verum, nam argentum ibi significat verum, ut quoque argentum in Arca et in Templo. Apud Esaiam. »Copia Camelorum obteget te, dromades Midianis et Ephae, omnes ii e Scheba, venient, *aurum* et thus portabunt, et laudes Jehovahae annunciant. LX: 6 sicut etiam sapientes ex Oriente, qui veniebant ad Jesum, cum natus, et procidebant et adorabant Ipsum, et aperiebant thesauros suos, et offerebant Ipsi dona, *Aurum*, thus et myrrham, Matth. II: 1, 11. Ubi quoque *Aurum* significat Bonum; thus et myrrha, illa, quae grata sunt, quia ex Amore et fide, quae ideo dicuntur Landes Jehovahae. Quare apud Davidem, »Vivet, et dabit illi de *Auro* Schebae, et orabit pro illo jugiter, omni die benedicet illi», Psalm: LXXII: 15.

(Emanuel Swedenborg: »Arcana Coelestia» 113.)

Eremiten sade: Se här den grundfond, som åt rättan gaf hans mod; se här hans krafts och styrkas vagga. Ty guldets rikedomar är insigtens rost afskrapare och kraftens stråfpelare. Nu kommer han ej mer att pråla vid matbordet med sin oförvägenhet, eller att angripa brödet och födan. Jag hörde dessa ord, och märkte allaredan spår af svaghet och förkrosselse, och tecken till försagdhet, häpenhet och villrådighet i mitt väsens innersta. Jag blef tvungen att flytta derifrån. Men inte nog med det. På samma gång, som denna olycka plötsligen drabbade mig och detta förskräckliga missöde slog ned på min boning, iakttog jag äfven, att mitt anseende hos de andra rättorna började att vackla, och att den vördnad och den hänsyn, som de hitills alltid visat mig började att aftyna. Mina vänners och lärjungars glödande hängifvenhet började att slockna, och deras lydnds och undergifvenhets rena källa begynte grumlas af motsägelsernas och nackstyfhetens och halsstarrig- hetens damm.

Nu fanns ej längre i någons hjerta tillgifvenhet och trohet; Nu fanns ej längre, i min frukt-trädgård, Mandragoran. Guldet, källan till hundrade slag af näring och föda, Guldet försvann, och med guldet näringen och födan.

Rättorna, som plägat lifnära sig med mina lemningar, spisande vid min mildhets bord, och plockande drufvor från min mildhets druf-skörd, hyste fortfarande anspråk på nådes- vedermälen, och närde alltjemt förhoppning på gratis- bespisning. Och då jag ej kunde skaffa dem hvad de önskade, vredo de sina ansigten bort från min efterföljelse och efterliknelse, afbröto sin förbindelse med mig, sade upp sin lydnd mot mig, och gjorde sina tungor långa mot mig i begabberi och hån. Efter att hafva lemnat mitt sällskap, anslöto de sig till mina fiender och mot- ständare.

När blindhet föll på mig från himlen,
Gjorde jag mig, i min sjelfhets öga, bilden af många små-
vargar,

Hvilka alla brukade vara vid min sida,
Spisande mina smulor, liksom min gatas hundar. (Hiob 30: 1.)

Det gifves ett välkändt ordspråk: »Den, hvars dinärer minskas, hans kraft sjunker», med andra ord, den, som inga penningar har, han har inga vänner. Den tom-händtes och utblottades sökande leder aldrig till något finnande, sak samma hvad han söker; och den längtan, som ur hans allra innersta väsen spirar, skall ej frambringa någon afkastning. Regn-vatten, som kommer tillsammans om sommaren, i regn-pölar, kommer aldrig till hafvet, förenar sig aldrig med bäckar och strömmar. Hvarför? Emedan det intet tillflöde får. Fördenskull gifves det tillspillo i öknen, och kommer ingen hvart. Vise män hafva sagt, att den som ingen broder har, han skall känna sig som en främling, hvar han än befinner sig; och den som inga barn har, hans hägkomst skall utskrapad varda från livvets sidor; och den som är nödställd och utblottad, skall ingen lott erhålla bland vännerna. Än mer; De tomhändte skola ej en gång *hafva* några vänner, ty hvarhelst och närhelst någon person sjelf är behöfvande, skall hela den skara, som, likt ett Plejadernas gnistrande smycke, stå uppträdde på knuten af hans sällskaps tråd, blifva åtskildt likt en den Stora Björnens stjernbild. Ty de materialistiskt hugades och jordiskt sinnades vänskap omslutes af sjelfviska syften och världsliga intressen.

Så länge de äta och fräta den föda du har,
Skola de svärma omkring dig som bin;
Men låt din by falla i grus och spillror,
Och låt din börs blifva tom som den fyr-strängade rebecken,
Då draga de sig för dig och undandraga sig att trösta dig.

Det fanns aldrig någon vänskap hos dem; alltsammans var bara
en inbillning.

Jag talar sanning och ljuger ej: Marknadens hundar äro de;
Ty ditt ben är hvad de älska; ej ditt sanna väsen.

Traditionerna omförmäla, att en stor man tillfrågades:
Hur många vänner har du? Han svarade: Jag vet ej. Jag
är sirad af lyckan, och besitter mycken egendom och rike-
dom. Alla menniskor låta påskina vänskap för mig och
slå på förtrolighetens och förbindelsens trumma. Skulle,
hvilket Gud förbjude, olyckans demon göra mitt öga mörkt
och för Härligheten blindt, då blefve snart skönjbart, hvem
som är min vän och hvem som är min afundsman. På
olyckans och förödmjukelsens dag, då föraktets motvind
blåser, ger vännen sig till känna, och i lidandets och veder-
mödans tid, urskiljes välönskaren från vedersakarnes skara.

Den, från hvilken Lyckan vänder sitt ansigte bort,
Skall öfvergifvas af hustru, barn och vänner.

I de ljufliga sidor, som vise män hafva skrifvit, berättas,
att någon ställde följande fråga till en Vishetens älskare:
Hvad kan väl vara den hemliga betydelsen af det, att
menniskor visa en så stor böjelse för den persons vänskap
som äger rikedom? Han svarade: Menniskor älska rikedom.
Hvar och en som är rik, honom ära de; men faller den
ur hans hand, skocka de sig ej längre kring honom.

När rosen i blomsterbädden visar sitt gyllene bräm,
Prisar henne näktergalen med tusende sånger och drillar;
Men när rosens prunkande blad hafva spridits som agnar för
vinden,
Hör ingen mer rosens namn på näktergalens läppar.

Vid denna allvarsamma vändpunkt hände det sig, att en
af rättorna, som alltid brukat skryta med sin anställning
i min tjänst, och plägat anse ett enda ögonblicks umgänge

med mig för en grund-fond af beständig lycka, och på vänskapligt sätt brukat tolka sin uppriktighet och trofasthet med följande ord:

Till den grad är jag, i min hängifvenhet ståndaktig, att svingade du än svärdet öfver min hjessa, Skulle jag med fast fot stå rak i pröfningens stund.

gick som en främling förbi mig, utan att visa mig någon som helst uppmärksamhet. Jag ropade på honom och sade:

Går du din väg, visar du mig ingen aktning?
Ingen cypress var någonsin mer rak i ryggen.

I sanning! Hvad har händt dig? Hvert har all din föregifna vänskap och tillgifvenhet tagit vägen? Råttan ifråga rynkade pannan och svarade med afgjord skärpa i tonfallet: Du har burit dig dumt åt. Du må ej tro, att menniskor tjenstgöra åt någon för intet, eller att de, uppvaktande, skocka sig omkring någon för blankt ingenting. Så länge du hade pengar och visade frikostighet var det godt och väl. Då voro vi allesamman outtröttlige i att passa upp på dig. Men nu har du kommit i trångmål och svårigheter; och de vise säga, att i samma mån som en menniska här i verlden är lottlös på sötma och ljufhet, i samma mån blir hon i den tillkommande verlden beröfvad äre-ställning och makt. »*Fattigdom gränsar till otro.*» Och orsaken härtill är den, att det *kan* hända, att den fattige och nödställde, efter att hafva bragts i trångmål för sin egen föda och sin familjs uppehälles skull, söker sin föda på olagliga vägar. Och att följa sådana vägar vållar lidande och tuktan i den tillkommande verlden. Alltså: liksom han i denna verlden varit nedtryckt i fattigdomens elände, likaså skall han äfven, i den tillkommande, kvarhållas som en fånge i den eviga jemmerns fångahus.

Likasom en otrogen dervisch: ingenting af verlden; ingenting af föreningen med Gud.

Förlusten af denna verlden och förlusten af det öfversinnliga lifvet är förvisso *ven* förlust. Följaktligen är det ursäktligt, om folk ej vilja umgås med en dylik person, som slösat bort sin verldsliga egendom, och dessutom ingenting vet om det öfversinnliga lifvets härlighet. Det är ursäktligt, om de styggas vid hans sällskap. Jag svarade: Håll inne med sådant tal, ty den fattige är en konung, på hvars härlighets panna thronen: »Min Fattigdom är min Ära», blifvit satt, och hvars genomträngande insigts skuldra om-svepes af fröjde-manteln: »Den fattige eger allt».

Dervischens verk och dervischens siare-kraft är något för dig att lära;

Blicka ej du på dervischen, som en slö och stinn drönare; Dervischens fattigdom är en högre våning och en högre spher, I thy att den fattige tager företrädet framför alla.

* * *

Perlan ligger i fattigdomen; utan fattigdom är alltsammans idel vinnings-lystnad;
Boten består i fattigdom; utan fattigdom är alltsammans idel hyckleri.

Alltså: hvarför begabbar du fattigdomen, och af hvad skäl vämjes du vid dervischers sällskap? Råttan ifråga svarade: Ack! Ack! Hvad har den fattigdom, som propheterna gilla och fäderna prisa, för samband med ditt armod och din torftighet? Den förra slags fattigdomen är sinnebild för att vandringsmannen på Sanningens och Verklighetens väg ej mottager *någonting*, vare sig af det i denna verlden gångbara myntet, eller af den öfversinnliga verldens tillgångar och rikedomar, såsom sitt eget: detta vill säga, han öfvergifver tanken på och åtrån efter allt, på det att han må vinna allt. »Ingen vinner allt, utom den, som afskurit sig från allt.» Den som röjer en sådan fattigdom, han är en

dervisch, men den andra fattigdomens innehafvare är en tiggare. Tiggeri är en sak, och sann fattigdom eller sant dervisch-skap är en annan. Dervischen är den väldige, som rycker åt sig verlds-öfvergifvandet och gifver världen respass; tiggaren den som fått afsked af världen och som världen gifvit respass åt.

En fisk på torra landet är den, som tigger bröd; Utseendet af en fisk har han, men från hafvet har han flytt; För bröd har han ängslan, men ingen ängslan efter Gud; — Sätt aldrig mat-brickan framför döda själar.

»Fattigdomen är skatten från Guds skattkammare.» Den är Enhetens hemlighet. Den är Guds-kännedomens och Guds-förhärligandets essentia. Den är vattnet, som rinner från personlighets-afklädandets källa, och som tvager bort från den heliga, Gud hängifna själen mennisko-beroendets (Jes. 2:22) damm. Den är äre-manteln ur afskildhetens skattkammare, som Allmaktens hand påkläder den renade anden. Fattigdom är Herrens, Den Allsmäktige Skaparens alkemi. Den är Vishetens Sten. Fattigdomens Mysterium är utom räkhåll för drickandets och glödandets hjul.

En faqir's första steg är att gifva på båten sitt tänkande; Och att lyfta sitt hufvud ofvan alla medtäflare (Gen. 5: 24; Eph. 1: 21).

Så snart han hört upp med att tänka och höjt sitt hufvud, Ar han fri från stjernverldens tänkande, och är vorden verkstaden för En Annans verkande.

Men den, som hycklar andlig fattigdom och andligt behof, han är all ondskas rot. Han är orsaken till all människornas fiendskap. Han är kullkastaren af skamkänslans skärm. Han är borttagaren af blygsamhetens slöja. Han är förstöraren af medlid-samhetens byggnad. Han är afhuggaren af kraft. Han är uttapparen af saft. Han är all söndring och all syndapests upphof och mötesplats.

För den som ligger fotrjettrad i armodets boja finnes ingen bot. Han måste rycka åtskils hofsamhetens och blygsamhetens slöja, och, alldenstund inskriften: »Blygsamhet höfves en trosbekännare» utskrapats från hans tillståndsidor, mister hans lif sitt vin, blifver dystert och vemodigt, och han gripes af öfvervåld och förvirring. Och Hvilans Son (Marc. 2: 28) tager sin solstråle bort från det innersta gemaket af hans bröst, och sorgens här vinner herraväldet i hans lynnes konungarrike, och hans Vishets vaxljus blifver utan låga, och hans förstånd och hans skarpsinne och hans själfbevarelsedrift och hans grepp på de himmelska tingen vända ansigtet mot förfallet. Fördelarna af ett grundligt betraktande gifva, hvad honom angår, ett olycksbringande resultat. Äfven om han är ärlig och uppriktig, blottställer han sig för misstanken för hyckleri, i det att den goda tanke, som hans vänner hyst om honom, fullständigt vändes upp och ned, och förvandlas till dess motsats, och ger en vrång-bild af honom. Begär någon en synd, genast riktas anklagelsen derfor mot honom. Hvad han än gör eller säger, på honom får den hvila. Hvarje egenskap, för hvilken den rike skördar berömmelse och pris, blir för den fattige källan till stickord och förtal. T. ex.: Om en fattig man visar prof på mod, anklaga de honom för dumdrighet. Utöfvar han frikostighet, gifva de honom namnet slösare. Och försöker han att vara saktmodig och mild, tillräkna de honom svaghet och slapphet. Lutar han åt foglig anspråkslöshet, kalla de honom drönig och lat. Gifver han prof på en ledig tal-förmåga och flödande vältalighet, gifva de honom öknamnet pratmakare och skräftare, och, om han flyr till tystnadens fristad, kalla de honom en målning i ett varmbadhus. Om han åt sig utväljer tillbakadragenhetens och afskildhetens vrå, sätta de detta i samhand med svagsinhet. Om han uppträder med ett leende ansikte och är glad och sällskaplig, veta de genast berätta, att han tillhör de skämtares och

gyckelmakares skara. Är han noga med sin mat och vårdar sitt yttre, kalla de honom en dyrkare af sin kropp; låter han sig deremot nöja med smulor och trasor, målas han ut som urspårad och vind-drifven. Om han bor kvar på ett ställe, blir han framställd som en grön och klemig stackare, utan verldserfarenhet; och om han bestämmer sig för att göra resor, blir han nedskälld som en vagabond och olycksfågel. Lefver han ogift, heter det, att han lefver mot naturen; är han gift och familjefader, benämnes han som en sinnlig slaf under sina lustar. Och skulle de sedan, under dessa omständigheter, få nys om, att han rent af eftersträfvar och eftertraktar något! Bevare oss Gud! Den i deras hjertan inneboende hätskheten och inrotade illviljan ville aldrig medgifva hans anspråks rättmätighet och befogenhet, utan i stället förargades de bara så mycket mer. Källan till alla olyckor, som drabba menniskorna, är lystnad efter vinning. »Den vinningslystne är föraktlig.»

Ur vinstbegäret framgår förnedring; ur förnöjsamhet upphöjelse.

När min vän slutat sitt tal sade jag: Du talar sant, och jag har till och med hört påstås, att om någon läge illa medtagen af sjukdom, så att allt hopp om vederfående vore afklippt, eller om någon vore öfverväldigad af sorgen öfver skilsmessa sådan, att återförening vore otänkbar, eller råkat hamna som en landsflyktig främling i främmande land utan hopp om återvändande och utan medel för sitt uppehälle skulle detta vara lättare att bära än den out-härdliga bördan af fattigdom och nöd. Nu ser jag, att detta påstående flutit ur Vishetens källa, och att förkunnaren af denna Sanning talat ur egen erfarenhet.

Det gifves ingen större olycka i världen än fattigdom; Någon lycka för den tomhändte är genom inga medel möjlig. Säg till den, hvars hjerta är öfverväldigadt af girighetens lidande: »Dö! ty någon annan bot gifves ej för denna sjukdom.»

Och bland alla de sorger, som fattigdomen medför, är redan detta nog, att man nödgas begära något af menniskor och tvingas att utbedja sig medel till lifvets förlängande af sina egna likar. Döden är bättre än fattigdom och tiggeri. Bättre då sticka handen i gapet på en orm och därur draga ett dödande gift till sin föda, eller rycka åt sig köttstycken från ett hungrigt lejon, eller att bo vägg om vägg, i samma hus, med en af vrede ursinnig panter, än att nödgas bära fram sina behof för de nedrige, och att släpa på tiggeriets skam. Ty det har blifvit sagdt, att den glädje man erfar, när man får något, ej går upp mot den förödmjukelse man lider, när man ber om det; äfvensom att den glädje, man känner, öfver att hafva erhållit en anställning, uppväges af den skymf man spisar och den smälek man smakar, då man derifrån förjagas.

Fyra ting äro en källa till nytta och gagn;

Men till slut uppvägas de af fyra andra.

Lifvet — af dödens bitterhet; Anställningen — af afskedandets skymf;

Synd — af ångerns nesa; tiggeriets allmosa — af tiggeriets skam.

* * *

Derpå lemnade jag råttan och skyndade mig bort till ingången af mitt hål. Der såg jag, att Eremiten och hans gäst voro i farten med att skifta rof och att dela med hvarandra mitt guld. Eremiten lade sin andel i en liten pung, och stoppade pungen under sin hufvudkudde. Nu grep mig en olycksalig åtrå efter detta guld. Ty jag tänkte, att, om jag åter kunde få guld i min hand, skulle jag få kraft och styrka i min själ och ro i min ande. Då skulle vänner och bröder, likasom en gång förr, trängas omkring mig och erbjuda sina tjänster, och då

skulle återigen min hof-församling pynta och pryda sig till fest och min gunst och vänskap efterfikas. I tanke härför visade jag ett betydligt tålmod, tills de somnat. Sedan smög jag mig sakta och försiktigt till eremitens huvudkudde. Men gästen var en man af erfarenhet. Hela tiden voro hans ögon öppna för hvad som pågick, och han följde noga alla mina rörelser. Plötsligen gaf han min fot ett sådant rapp med sin käpp, att den blef alldeles mörbultad, hvarpå jag kröp tillbaka till mitt hål, släpande foten efter mig. Der dröjde jag en stund, tills svedan börjat stilla sig. Sedan kröp jag än en gång dit, alltjämt i samma diktan och traktan. Denna gång slog gästen mig på hufvudet, och så hårdt att jag alldeles bedöfvades och med yttersta möda lyckades krafla mig ned i mitt hål der jag föll ned sanslös. De hugg och slag jag fått uppbära och svedan af de sår, som han tillfogat mig, gjorde mig mätt på allt hvad jordisk rikedom heter, och jag tänkte icke mer på min fattigdom och nöd.

Hvarför skulle någon klaga öfver tomma händer,
När helsa är gränslös rikedom?

Jag lärde mig sannerligen inse, att vinningslystnad är hvarje olyckas förtrupp och hvarje straffdoms förspel. Så länge fågeln ej erfar lystnad efter kornen, är hans hals fri från nätets snara; och så länge människan ej omgjordat sina länder med lystnad efter förvärf och vinst, utbytes icke hennes Härlighets äreträgt mot vanärens säckväf. Hvar och en som finner för godt att färdas på hafvet, eller ger sig in i en fara, som icke ligger inom hans plikts omkrets, han har vinningslystnad i ögonen. Och det är just på grund af vinningslystnad, som sorgens damm lägrar sig på Guds-vännernas ansigtes panna, och vinningslystnadens falska, undermåliga vigt förminskar de genom sin Guds-tillit stores värde i Rådets våg.

O broder, var ej lysten efter vinning,
Ty girighet gör en människa ond och låg.
Lyssna till två ord, om det så behagar dig.
På det att du i Lifvets hushåll må få en plats.
Drag in din fot under förnöjsamhetens mantel (Jes. 58: 13, 14);
Gif upp traktandet efter människors penningar.

Det är förunderligt, att någon vill söka sin hjerte-hugnad i mycket penningar. Han vet ej, att hjertats hvila och frid vinnes genom *litet* deraf, och han söker tilltvinga sig en inflytelserik ställning genom att hopa verldsliga egodelar, och han har aldrig fått Lära sig, att endast genom dessa egodelars öfvergifvande, kan han vinna över till en Öfver-sinnligt hög maktställning.

Storhet och makt vinner den, som gräfvit upp sitt hjerta från
kärleken till verlden;
Hvila och frid erfar den, som drager bort sin hand från
lystnaden efter verlden.

Genom denna händelse försattes jag i ett sådant läge, att jag drog upp vinningslystnadens träd ur mitt hjertas jordmån. Därigenom fick jag i min hand förnöjsamhetens frukt ur Guds-hängifvenhetens fruktgård. Derigenom lärde jag mig vara belåten med Guds vilja. Och medan jag lade mitt hufvud ned på Allmaktens skriftliga order, sade jag till mig sjelf: I dessa olyckshändelser och lycko-omhvalningars inneslutna betydelse, gifver verlden tillkänna sina egenskapers och bristers sär-märken. Och dess mathematiskt pålitliga slutledning är den, att förståndets öga, när det angripes af vinningslystnadens upptändning, blifver surt och rinnande och blindt för innebörden af dessa sär-märken, hvilka af Visheten anordnats och påstämplats på Härlighetens palats. Intet Härlighetens palats finnes, hvarest märkena af verldens svek och bedrägeri ej komma i dagen, och ingen fast borg, hvarest, i inskriften öfver dess ingångs-ports panna, en antydning om dess uppsåt och afsig-

ter ej är inristadt. Hvem har verlden upphöjt, som den ej förnedrat? Hvem upplyftat, som den ej kullkastat? Hvar har verlden planterat ett träd, som hon ej ryckt upp igen? Hvem har hon smekt, hvars blod hon ej druckit? Och åt hvem har hon öppnat maktens dörr, utan att sedermera skänka honom tusen vidrigheter som påbröd.

Denna föraktliga verld är som en obeständig qvinna,
Från hvilken hennes make aldrig någonsin spisar lyckans
och glädjens frukt.

Hvem satte väl någonsin foten på trappstegen till hennes
thron,

Utän att spisa svärdet i hennes hand, när det klöf hans
hufvud.

En slik löftesbryterska förtjenar ej att man harmar sig öfver henne, att man grämer sig öfver hennes vara eller icke-vara, att man förargar sig öfver den förlust eller vinst, som hon beskär.

Verlden har alltför Liten betydelse för att man skulle gråta
öfver den,

Eller hängifva sig åt en grundlös sorg öfver hennes vara eller
icke-vara.

Efter dessa betraktelser flyttade jag från eremiten och tog min bostad i öknen.

En dufva var med vänskapsband bunden vid mig. Genom denna förbindelse och genom denna dufvas vänskap och tillgifvenhet, öppnades för mig dörren till bekantskap och umgänge med kråkan. Och denna har för mig beskrifvit din välvilja och ditt ridderliga sinnelag. Från hans samtals trädgård har dina dygders vällukt utbredts och framträngt ända till mig, och sagan om dina sköna egenheter och ädla anlag har hos mig uppväckt en brinnande håg åt lärjungaskap och vänskap. Det är tack vare hans tillskyndelse, som jag eftertraktat, att, genom lyckan af ett

sammanträffande med dig, komma i åtnjutande af ditt sällskap. Från afskildhetens öken flyr jag, i thy att enslighet är en tung pröfning, och ensamhetens ödslighet är mödosam och svår. Det finnes i hela världen ingen glädje, som går upp mot vänners umgänge, och ingen smärta, som kan jemföras med skilsmessa från kamrater eller frånvaro av själsfränder. Men — lofvad och prisad vare Gud! Ur motgångens hjerte-pinande törntaggar har Härlighetens ros börjat spira, och vedermodans natt af svart ansigte har förvandlats till den verlden prydd och smyckad. Hvils morgon af klar insigt och gudomlig syn.

Skilsmessans dag är slut; slutad är natten af frånvaro från
vänner;

Jag har läst mitt öde; Tilländaluppen är stjernverldens makt-
period; slutadt är arbetet.

Bjud Hoppets Morgon, som gömmer sig i böne-kammaren
bakom hemlighetens slöja,

Frambryta, ty den mörka nattens arbete är slutfördt.

Sådane äro mina äfventyr, och jag har omtalat dem utan att utelemnats något, och nu har jag kommit till ditt grannskap och hoppas på din vänskap och din medkänsla.

Och nu höfves det dig, att du, med din vänlighets rost-
afskrapare,
Fejar bort lidandets rost ifrån mitt hjertas spegel.

När sköldpaddan hört detta tal, utbredde han förbindlighetens matta, började visa artighet och uppmärksamhet och sade:

I det hus, der en sådan gäst tager in,
Gör Himmelens Phœnix sitt näste.

Hvad lycka och ära kan jemföras med lyckan och äran af ditt sällskap, och hvad glädje går väl upp mot glädjen

af ditt umgänge? Likasom du är angelägen om min hjälp och min vänskap, likaså gagnar och förhårligar ditt kamratskap mig. Och så länge lifvets lampa fortfar att brinna, skall jag, som en mygga, spela älskare inför glansen af ditt vax-ljus' skönhet.

Som dammkornet lägger jag mig ned i solstrålen af din nåd; Höge du än in på mig med ett svärd, från dig lössliter jag mig ej.

I det högstämnda anförande, som du nyss hållit, rymmas flerfaldiga erfarenhets-rön samt varningar af många slag. Genom den lärdom, som ditt föredrag innehåller, hvilken lärdom också är vinsten deraf, framgår tydligt, att en klok man bör låta sig nöja med en nypa endast af det skräp, som går under namnet »denna världen», och vara belåten med jemt så mycket, att han ej behöfver sträcka ut nödens och behöfvets hand inför någon människa. Ty hvar och en, som eftertraktar mer än en beta bröd och ett kryp-in, hvilket han måste hafva, sträcker foten utom gränsen för hvad rättvist och billigt är. Och denna orättvisa och obillighet skall välta sig öfver honom och kasta ned honom i olyckans hvirvel och förskräckelsens öken, och honom skall detsamma drabba, hvilket drabbade den lystna katten. Råttan sporde: Hvad var det?

Den Sjette Sagan.

Sköldpaddan sade: Det berättas, att en viss person hade en katt, åt hvilken för hvar dag ett stycke kött, stort nog att stilla hans hungers eld, var bestämdt och utdelades. Men på grund af hans roflystna natur, som hos honom vunnit herravälde, i thy att hans begär stod till det tomma och fåfångliga, nöjde han sig ej med sin andel.

O min älskade! Klappa på fattigdomens och förnöjsamhetens dörr;
Ty nesa födes af vinningslystnad och ära af ett förnöjsamt sinnelag.

En dag gick han förbi ett dufslag. Dufvornas hjertebedårande kuttrande och deras stämmors sopran- och alt-toner satte kattens begär i rörelse, och han kastade sig in i deras borg. Men borgens försvarare och bostadens väktare grep honom utan misskundsamhet, och förde honom bort från lifvets rosengård till dödens eldsugn. Innan han ännu hunnit berusa sin lystnads hjerna med doften af dufvornas hjerna och märg, blef han af dufvornas beskyddare flådd, uppstoppad med halm och upphängd utanför dufvornas dörr. Af en händelse kom hans herre att gå der förbi, och fick då se sin katt i denna fasansfulla belägenhet. Han utbrast: O, du lystne! O, du af ett förmätet öga! Om du hade varit belåten med den andel, som utdelades åt dig af köttslig föda, hade de ej flått skinnet af dig.

Var förnöjd, o min själ, med litet,
Ty, utom allt tvifvel, elände följer på vinningslystnad.
Icke visste Kärün, den rikedomens dyrkande,
Att fridens rikedom är till finnandes i afskildhetens vrå.
Lystnad efter makt och rikedom gör en människa olycklig;
Om du är vis, håll dem ej kära.
Rofdjur, hjortar och himmelens fåglar
Alla kastas de i nätet af lystnaden endast, lystnaden efter mat.
Panthern, som bland rofdjuren sträcker på nacken,
Faller i snaran som en råtta af lystnaden efter mat.

Och lärdomen att hemta ur denna berättelse är följande: Du bör hädanefter vara tillfreds med jemt upp så mycket föda, som räcker att hålla lifvet vid makt, och med ett håll, som kan hålla hettan och köldens plåga ifrån dig. Och du bör ej sörja öfver den egendom, som har gått förlorad.

Var ej sorgsen, o min själ, om gods och guld förgås.
Var glad! Ty kroppen, denna mask-säck, är ej jemmer värd.

Vet, att en människas ära består i hennes afslutning och uttömning hvad hennes sjelfhet och personlighet beträffar, icke på hennes fyllning med jaghet, egenhet och egendom. Den, hvars Essentia Visheten har ärekrönt såsom en af sina riddare, är alltid älskad och alltid ärad, besutte han än endast små tillgångar och få pund. En sådan människa är lejonet lik; ty äfven om hon är slagen i bojor och jern, ingifver hon likväl fruktan och vördnad. Men den rike mannen utan Visheten är alltid föraktlig och värdelös. Han är som en hund, hvilken, änskönt smyckad med halsband och ring, icke förthy är ömklig och oren.

Hvar och en, som, förnedrad, smäktar i okunnighetens fånghus,
Är en tiggare, äfven om af hans guld hundra fartyg kunde lastas,
Huru skulle den människa, som är rik på kunskap,
Vilja så mycket som se åt guld och ädelstenar?

Och ännu en sak: kasta bort från ditt hjerta bördan af grämelse öfver din biltoghet och landsflykt. Fäst intet afseende vid, att du är fjerran från din födelsebygd och hembygd. Ty en vis man hemtar bistånd ur sin kunskap, hvart han än går. Men den okunnige är i sin egen fädernebygd och hemtrakt en främling och oskyld.

En Visheten's riddare är ingenstädes en främling.

Och sörj ej deröfver, att du nu måste säga: Jag hade en skatt, men den har fallit ned i förskingringens stoft, ty verldsligt gods och verldslig rikedom vänder städse sitt ansigte mot förfallet, och dess såväl mottagande som förlorande ligger utanför pålitlighetens omkrets. De vise hafva sagt, att från sex ting kan man ej vänta sig ståndaktighet

och beständighet: 1) skuggan af ett moln, som försvinner, medan man ännu ser på den; 2) sjelfvisk och beräknande vänskap, hvilken, sprungen fram ur egennyttiga bevekelsegrunder, inom kort blifver till intet och liknar ljungelden från en blix; 3) qvinnlig kärlek, som af ringa orsak upphör; 4) sköna ansigtens fågring, hvilken omsider förvandlas; 5) lögnares loftal, som ingen glans hafva och ingen glans gifva; 6) verldsliga rikedomar, hvilka på sistone komma till förstörelsens ställe, och hvilkas egare aldrig komma fram till trofasthetens väg.

Låt dig ej bedragas af denna föraktliga verdens grannlåter och utstoffering;
Ty för ingen skola de visa beständighet och trofasthet.

Det anstår ej vise män, att glädja sig öfver myckenhet af rikedom eller att sörja öfver brist derpå. Ty enligt höga andars åsigt, är hela verden, med allt dess gods och lösöre, ej värd ett gräsblad. Följaktligen höfves det ej, att man gifver det dyrbara lifvets skörd för vinden i vansinnig äflan att tillskansa sig densamma. Ej ett senapskorn af grämelse bör man spilla på grubblerier öfver dess förlust eller dess obefintlighet. De som erhållit insigt i och kännedom om detta Arcanum: »På det att I ej mån sörja öfver det, som tages ifrån eder, eller glädja eder öfver det, som kommer eder till del» (Quränen 57: 23), sporra den gudomliga nådens gåfva, det upplysta förståndets springare öfver till den andra stranden, till förnöjsamhetens fält. De sätta in myntet af sitt lif på besittningstagandet af ensamhetens goda land och öfvervinnandet af kärleken till verden och dess oundvikliga följder. Om de ega verldsliga egodelar och jordiska rikedomar, öppna de ej glädjens dörrar inför sina hjertans ögon. Ega de dem icke, hvarken uttrycka de eller röja de någon sorg häröfver, ej heller slunga de, med anledning häraf, ut någon förebråelse mot Gud.

Om verlden glider bort ur din hand,
Sörj ej deröfver, ty den är intet.
Om verlden kommer in i din hand,
Gläds ej däröfver, ty den är intet.
Ondt och godt af denna verld går förbi, går förbi — — —
Gå förbi denna verld, ty den är intet.

Förvisso, sjelfva rikedomerna måste anses och betraktas såsom något, hvilket man skickar i förväg; sjelfva egenheten måste räknas såsom af värde endast i den mån man deraf lägger undan åt sig, och samlar ihop åt sig en skatt till den tillkommande verlden. God vandel och ord, som Gud gillar, det är den rikedom, som ingen kan taga ifrån någon, och som lyckans vexlingar och omhvälfningen af natt och dag ej kan ödsla bort eller förstöra. Och gagnet af världsliga rikedomar och deras sanna värde består deri, att man deraf kan bereda sig ett förråd för det nästa lifvet, och derur kan rusta ut sig — och laga i ordning, hvad som erfordras — för resten på väg till det osynliga och det öfversinnliga. Och enligt Ordet »*Vi grepo dem plötsligen*» (Quränen 7: 93) skall dödens budbärare komma plötsligt. Återlemnandet af den oss anförtrodda själen eger ej rum på någon viss tid.

Väck upp från ljuflig sömn narcissen, ditt vackra öga,
Ty lifvet flyr sin kos, hastigt, liksom lifvet af en ros.

Och ehuru väl du ej behöfver mitt råd och väl kan skilja mellan det som gagnar dig och det som skadar dig, så är jag likväl angelägen om, att gent emot dig uppfylla vänskapens plikter och att stödja ditt vackra sträfvanne och understödja dina prisvärda egenskaper. Du är i dag vår vän och broder, och hvad som göras kan för att gynna dig och hvad som uttänkas kan för att behaga dig, det skall ske. Och äfven förutsatt — hur otänkbart detta antagande än kan synas — att från din sida tecken till ovän-

lighet skulle visa sig, skall från vår sida endast uppriktiga välsignelser och häfdvunna vördnadsbetygelser komma dig till del.

Äfven om du gifver mig öfver, kan jag ej öfvergifva dig;
Äfven om du krossar mitt hjerta, kan jag ej krossa mitt förbund med dig.

Efter att sköldpaddan uppläst denna vers och kråkan hört, hur vänligt han bemött råttan, vederqvicktes han i sitt hjerta, och hans glädje svallade öfver. Han sade: O broder! Du har gjort mig lycklig, och fördubblat min glädjes tillgångar genom att lägga i dagen en enda liten del af alla dina vackra egenskaper. Den bästa vännen är den, under hvars välviljas och huldrikhets skugga och i hvars omvårdnads och omhjädnads beskydd hela skaran af hans vänner, när som helst, kunna söka sig en tillflykts-ort och en fristad. En sådan vän öppnar åt sina följeslagare barmhertighetens och gifmildhetens dörr, och gör det till sin hjerte-angelägenhet, att villfara deras begäran och bispringa dem i deras nöd. Den som af någon anledning som helst drager sig undan (Jes. 58: 7: sista raden) och håller sig tillbaka från sina vänner, passar ej till vän. Det berättas i Traditionen, att En Stor Man hade en vän, som kom till honom en natt och bultade på hans dörr. Den Store Mannen visste att det var hans vän. Han försjönk i ett allvarligt och djupt begrundande, som gick ut på att finna orsaken till detta besök vid en så sen timma. Efter långvarigt öfvervägande, ryckte han till sig en Börs full af penningar, spände på sig sitt Svärd, och befalld en Tjenarinna att gå före honom med ett tändt Ljus (Prov. 31: 18). När han öppnat dörren och tagit sin vän i handen och omfamnat honom, sade han: O min broder! Jag kunde endast uttänka tre skäl för din ankomst hit på en så osedvanlig timma. 1) Att en olycka inträffat, och att du der-

för var i behof af guld; 2) Att en fiende rest sig upp mot dig för att döda dig, och att du sökte hjälp och bistånd för att fördrifva honom; 3) Att du plågades af ensamhet, och att du behöfde någon att ordna din sak. Nu har jag åt dig anskaffat hvad du behöfver för alla dessa fall, och har kommit ut till dig dermed. Behöfver du penningar, se här en Börs, full af guld. Söker du bistånd i strid, se här är jag med mitt skarpa Svärd. Och önskar du en tjenarinna, se här en Tjenarinna, som anstår dig.

Hvad än du bestämmer, mäktigt är ditt herskare-ord.

Hans vän gjorde inför Honom sin afbön. Genom denna vackra tienst-villighet från hans Väns sida, stärktes hans förtroende till dennes trofasthet och vänskap.

Om ditt arbete flyter ur Sanningen, handla då så,
Att din vän, genom dig, må hinna fram till sitt mål;
Bäst, allra bäst, är att fästa blicken vid vännens Hjerter-
önskemål,
Ty likgiltighet *här* framkallar ängslan.

Ingen utom den fri-kostige (Jes. 32: 5, 8) kan hjälpa den väl-sinnade person, som har fallit ned i olyckans strömhvirvel. Alldeles likasom, när en elephant har sjunkit ned i dyn, ingen, utom andra elefanter, kan draga upp honom. Om obehag skulle drabba dig, medan du ordnar rättans angelägenheter, finnes det af den anledningen ingen orsak att tappa modet. Och håller du blott blicken fästad (Jes. 45: 22) på ditt Goda Namn och din fri-kost-ighet, behöfver du icke på grund deraf låta dig uppfyllas af smärta. Ty en vis man söker alltid Äran och Det Goda Namnet. Om det gällde att sätta hufvudet på spel för att vinna Det Goda Namnet, bör man likväl icke deraf låta sig afskräckas. Ty det Eviga Lifvet skall, med förintelsen, hafva vunnits, och litet hafva sålts för Mycket.

Om än för eder verlden står att vinna, vinn i stället Det Goda Namnet;
Ty intet, utom Det Goda Namnet kan i verlden vinnas.

Hvar och en som ej vill dela med sig af sin rikedom åt de fattige (Jes. 41: 8, 9; Apoc. 1: 1), han skall ej räknad varda bland de rike (Jes. 53: 12); och den som tillbringar sitt lif i vanära och gäckeri, hans namn skall ej medräknadt varda bland de lefvandes namn.

O Sa'di! Aldrig dör Den Gode Mannens Namn;
Den, deremot, dör, hvars namn med Godhetens ej är förenadt.

* * *

Sålunda talade kråkan, när plötsligen, snabbt löpande, en hjort syntes på afstånd. Vännerna trodde, att någon, som jagade honom, var honom i hälarne. Sköldpaddan kastade sig ned i vattnet, kråkan satte sig ned i ett träd, och rättan kröp ned i ett hål. När hjorten nådde vattenbrädden, stannade han, liksom förlamad. Kråkan kastade blicken omkring sig åt alla håll för att se, om någon var efter honom eller ej. Men hur han än blickade åt höger och vänster, kunde han ej upptäcka någon. Han ropade till sköldpaddan, att han skulle komma upp ur vattnet. Och rättan kröp också fram. Sköldpaddan märkte, att hjorten darrade och blickade ned i vattnet, men utan att dricka. Han sade: Om du är törstig, så drick, och räd icke, ty här har du ingenting att befara. Hjorten kom närmare, och sköldpaddan började att tilltala honom och önska honom välkommen i följande ordalag:

O käre vän! Hvarifrån kommer du?
Var icke en främling, ty likasom en frände anländer du hit.

Hjorten svarade: Jag var ensam i denna öken. Jag umgicks ej med mina stam-förvandter, och oafbrutet jagade mig, från en vrå till en annan, båg-skyttarne (Gen. 49: 23) som spände förderfvets båge. Just i dag såg jag en gammal man, som låg i bakhåll och lurade på mig och iakttog mina steg, hvarthelst jag gick. Jag fick för mig, att han var en jägare, hvars förrädiska snara plötsligen skulle snärja och binda mina fötter. Jag flydde och anlände hit. Sköldpaddan sade: Räds icke, ty jägare tränga aldrig fram till grannskapet af detta ställe (Ps. 27: 5). Och om du finner för godt, så slå dig ihop med oss, att vi må kunna taga dig i vår egen vänskaps sköte, och att byggnaden af våra tre personers sällskap må vinna fasthet medelst stödet af en fjerde; ty vise män hafva yttrat, att ju flere vännerna äro, desto färre skola olyckans dolk-stötar varda, och desto mindre skola de blifva utsatte för det oblida ödets öfverfall.

Hvarhelst kärlekens och trofasthetens sedvänja råder,
Der öfverflödar så mycket ymnigare stillhet, hvila och nöjsamhet.

Det har blifvit fastställdt, att om vännerna än vore tusen, måste de likväl betraktas som *en*; fienden deremot, vore han än endast *en*, borde likväl betraktas såsom tusen.

Tusen personer behöfvas till vän;
Till fiender räcker en.

Äfven rättan hviskade några tänkespråk, och kråkan talade likaledes några lugnande ord. När hjorten märkte, att de voro vänner af ett godt sinne och kamrater af ett ärligt uppsåt, förenade han sig med dem och blef med hjerta och själ för deras umgänge benägen.

Hur ljuflig är icke samvaron (Ps. 133: 1) med en själs-befryddad vän!

Hjorten bosatte sig i den dalen, och hans vänner förmanade honom enträget, sägande: Sätt icke din fot utanför denna betesmark, som är omkring oss, och löp icke långt bort från grannskapet af denna källa, som är en trygghetens och säkerhetens borg. Hjorten lofvade att följa deras förståndigande. Således tillbragte de derefter tiden tillsammans. Nu fanns der ett rör-snår, hvarest de alltid plägade samlas för att leka och roa sig och tala med hvarandra om hvad som hade händt. En dag kom kråkan, rättan och sköldpaddan till det bestämda stället och väntade länge på hjorten, som ej syntes till. Denna omständighet gaf orsak till hjerte-ängslan, sådan som bemäktigar sig oroligt förbidande hjertan, och deras sinnens oro öfverväldigade dem. De bådo kråkan, sägande: Gör dig omak och flyg upp i luften och bringa oss tidender om den frånvarandes tillstånd.

O Zephyr! Susa förbi min älskades tjäll! Vägra ej!
Håll ej undan från hennes hjerte-qvalde älskare ett budskap om henne!

Efter en stund återvände kråkan och medförde följande underrättelse: Jag har sett honom fångad i olyckans nät. Sköldpaddan sade till rättan: I detta trångmål finnes intet hopp utom från dig, och hjortens befrielses banér kan endast genom ditt bistånd höjas.

Skynda, ty tiden för arbete ilar förbi!

Kråkan ledde vägen och rättan sprang efter. När rättan kom fram till hjorten, sade han: O käre broder! Hur har du fallit i denna strömhvirvel? Du, med all din visdom

och insigt, hur har du kommit att gifva din nacke åt föräderiets snara? Hjorten svarade: Hvad båtar skarpsinne mot den gudomliga Förut-bestämmelsen? Hvad gagnar snille och kunskap mot den konungsliga befallningen? Från öfvervägandets öken till skickelsens boning är vägen ändlös, och från krigs-listens vidder till förut-bestämmelsens rymder är afståndet utan gräns.

Knappt hafva vi satt foten utom dörren, förrän vi ledas vilse af hundra svek
Om det, som för oss beslutas bakom slöjan.

Råttan sade: Sant talar du.

Närhelst ödet slår upp förut-bestämmelsens tält,
Kan ingen ståta med sin förtänksamhet.

Derpå började han ifrigt söndergnaga hjortens nät. Bäst han höll på dermed, kom sköldpaddan. Denne uttryckte sin sorg och smärta öfver vännens tillfångatagande. Hjorten utbrast: O käre vän! Din ankomst hit innebär en mycket större fara än hvad som har händt mig. Ty om en jägare skulle komma, så kan jag, derest råttan dessförinnan hunnit gnaga sönder mina band, rädda mitt lif med ett enda språng; och kråkan kan flyga sin väg; och råttan kan söka sig en tillflykt i någon vrå. Men du, du har hvarken hand att lyfta upp till nödvärn, eller ansigte att kämpa med, eller hufvud att göra motstånd med, eller fot att fly. Hvarför har du gjort dig omaket att komma hit, och hvi har du visat en sådan oförvägenhet? Sköldpaddan svarade: O käre kamrat! Hur kunde jag underlåta att komma och på hvad svep-skäl hålla mig tillbaka, och dock anse, att jag handlade rätt? Hvad glädje har lifvet, om man ensam och skild från sina vänner måste framlefva det?

Jag var till, men utan lif. Anse detta icke underbart;
Ty hvem aktar väl sitt lif på skilsmessans dag?

Jag har en ursäkt för att jag kom, ty det var just af din skönhet som jag ofrivilligt drogs till detta ställe, och längtan att återse dig beröfvade mig tålmod och lugn. Och hvad afståndet, det besvärliga, och vägens oundvikliga längd och vedermöda beträffar, så förpassade min följeslagare »Uthållighet» allt det der till det överkligas värld.

Gud vet, att jag ej kan uthärda att vara dig förutan;
Jag kan ej stå ut med dagar af skilsmessa och nätter af
enslighet.

Var icke modstulen, ty än i denna stund skall du vara fri. Knutarne skola lösas och i lugn och ro skall du återvända hem. I alla fall höfves det oss att tacka Gud och att lofprisa Honom. Ty hvarken har din kropp skadats, ej heller har ditt lif föröds. I motsatt fall skulle intet läkemedel kunna tänkas ut, ej heller något bot ligga inom möjlighetens gräns. Medan de sålunda samspråkade, syntes en jägare på afstånd. Men just i samma stund hade råttan blifvit färdig med sitt arbete att gnaga sönder nätet. Hjorten tog ett språng, kråkan flög iväg, och råttan kröp ned i ett hål, och endast sköldpaddan stannade kvar, der han var. När jägaren kom fram och fann hjortens bojar och band afbitna, lade han bestörtningens finger mellan begrundandets tänder, och började se sig omkring till höger och vänster för att upptäcka den, genom hvars ingripande detta hade inträffat och genom hvars hand det utförts. Han fick då syn på sköldpaddan och sade till sig sjelf: Om än denna föraktliga tingest ej kan hålla mig skadeslös för den förlust, som drabbat mig derigenom, att hjorten sluppit undan och nätet rifvits sönder, så är det

likväl kränkande för en jägares anseende att återvända tomhändt. Han grep fördenskull genast tag i sköldpaddan och kastade honom i en säck, och häfde säcken på ryggen och styrde kosan mot staden. Sedan jägaren aflägsnat sig, samlade sig vännerna ånyo, och då förstodo de, att sköldpaddan hade infångats. Ett skri höjdes ur deras hjertan. Klagan och jemmer-rop uppsteg till etherns högsta hvalf, och de sade:

Den dag, då vår syn beröfvades din skönhet,
Fylldes våra ögon med tårar vid hvarje blick.

Hvilket qual kan jemföras med våldsamt skils-messa från vänner? Hvilken sorg förliknas vid följeslagares frånvaro? Den som beröfvas åsynen af sina följeslagare och den som utestänges från rosenkindad förtroelighet, han vet, att vandringsmännen i skilsmessans dal hafva satt bestörtningens fot i gyttnan (Ps. 40: 3), och att enstöringarne i längtandets cell hafva lagt saknadens hand på sitt hjerta.

Hvad bekymrar dig vårt tillstånd, du, som aldrig sorg har smakat?
Du, som sitter på flodens brädd, hvad vet du om törstens öfverväldigande makt?

Enhvar af vännerna hviskade några visdoms-ord och anförde några vemodiga och sorgfulla tänkespråk, lämpade efter detta fall, och andemeningen af deras ord anknöt sig till det som inträffat.

Hjertat har ingen glädje, när det tynar fjerran från den älskades ljufva läppar;
Utan älsklingen har älskarens hjerta intet värde.

Slutligen sade hjorten till kråkan: O min broder! Ehuru vårt språk är mycket vältaligt, och de välklingande qväden, som vi anförä, af mäktig innebörd, så gagnar allt detta likväl inte sköldpaddan, och våra ve-rop, våra klago-rop och vår gråt och jemmer komma icke in i *hans* mage. Det stämmer bättre med en sann tro på Gud att tänka ut någon krigslist och få fram någon plan, som innebär hans undflykt och medför hans befrielse. De vise hafva sagt, att fyra slags menniskor pröfvas vid fyra slags tillfällen: 1) Den modige, hvars mod röjer sig på stridens dag; 2) Den upprigtige, hvars upprigtighet klart skönjes, när han lånar eller lånar ut; 3) Tillgifna och trofasta qvinnor och barn, hvilkas tillgifvenhet och trofasthet yppar sig på fattigdomens dag; 4) Pålitliga vänner, hvilkas pålitlighet bekräftas på nödens och olyckans dag.

En vän är mig af nöden, då dagen mulen är;
En skock af vänner hylla mig, när solen skiner.

Rättan sade: O hjort! Jag har ett förslag. Ett sätt vore, att du ginge framför jägaren, och låtsades vara utmattad och sårad, medan kråkan slår sig ned på din rygg och låtsas anfalla och hacka på dig. Utan tvifvel kommer jägaren att blifva förtjust, när han får se dig, vid tanken på att nu kunna fånga dig igen. Han torde då släppa ned sköldpaddan och alla sina redskap på marken, och hasta efter dig. Så snart han kommer dig nära, linka då iväg från honom, men inte så qvickt, att det förtager honom lusten att förfölja dig. Håll honom på jagt efter dig under en hel timma, men glöm hela tiden ej att lägga band på dig och ej springa för fort, utan uppmuntra honom till fortsatt förföljelse. Och då kan det hända, att jag lyckas befria sköldpaddan och sätta honom i stånd att fly.

Vännerna lyckönskade råttan till hans fyndighet.¹ Hjorten och kråkan spelade som öfverenskommet var inför jägaren. När denne såg hjorten halta iväg, och kråkan flaxande omkring honom, liksom för att plocka ut ögonen på honom, trodde han i sin enfald, att han med lätthet skulle kunna fånga hjorten. Han tog därför säcken från ryggen, satte ned den på marken, och gaf sig iväg efter honom. Råttan gnagde genast sönder säck-snöret och släppte ut sköldpaddan. Efter en stund började jägaren att känna sig trött och utmattad efter sin fåfänga jagt efter hjorten. Han hörde upp med jagten, gick tillbaka till det ställe, der han lämnat säcken, fann säcken öppen och sköldpaddan försvunnen. Han betogs af en mäktig stor häpnad och bestörtning, och sade för sig sjelf: Ingen skulle kunna tro de underbara händelser, som jag har varit vittne till: Först biter någon sönder hjortens nät, sedan gör hjorten sig sjuk och kråkan sätter sig på hans rygg. Och så, slutligen, öppnas säcken och sköldpaddan ger sig iväg och flyr. Hvad kunna alla dessa händelser bero på? Under sitt grubblande häröfver öfvermannades han af fruktan och sade: Tvifvelsutän är detta en féernas boning och ett demonernas hemvist. Jag måste skynda mig tillbaka, och höra upp med att antasta denna ökens djur.

Följaktligen bar jägaren bort hvad som återstod af hans trasiga påse och hans förstörda nät och svor, medan han flydde sin väg, att, om han endast komme lyckligt undan med lifvet ur denna skog, skulle han aldrig mer, så länge han lefde, låta tanken på denna öken föresväfva sig, och dessutom skulle han på ett vänligt sätt varna andra jägare från att besöka densamma.

Ty der blåser ständigt motvind mot näten.

* * *

¹ »Parturiunt montes: Nascetur ridiculus mus».

Sedan jägaren dragit sina färde, församlade sig vännerna ånyo, och tillbragte derefter sin tid i eget hem, i frid och trygghet, i lugn och ro.

Och derefter grep aldrig mer olyckans hand deras belägenhets mantelfäll; ej heller klöste missödets klo deras omständigheters och angelägenhetens ansigte. Genom endrägtens välsignelser och sammanhållningens gagn blef fridens band knutet och föreningens trådar stärkte.

En tråd, som enkel är, kan af en gubbes kraft afslitas;
Men är den dubbel, kan ej en Zal-Zar bryta af den;
Rosendoft *enbart* förtorkar slutligen hjernan;
Socker förtärtdt *enbart* upphetsar lefvern.
Ingen kraft tillföres själ och hjerta från någotdera *enbart*;
Men *tillsammans*, som i socker inlagda rosor, gifva de styrka
åt både hjerta och själ.

* * *

Sådan är sagan om vänners umgänge och om följeslagares enhällighet och förening; om uppriktig kärlek i lycka och olycka och om iakttagandet af hängifven trofasthet under både glada och sorgsna dagar, och om fullgörandet af kamratskapets förpliktelse i såväl med- som mot-gång. I allt hvad tiden bragte och verlden sände dem, lade de en föredömlig fasthet i dagen. Följaktligen undkommo de, tack vare endrägtens och det ömsesidiga biståndets välsignelser, många döds-bringande strömhvirflar Med Lifvet, och vände ryggen åt vedermöda och sorg (Jes. 30: 19; 25: 7, 8), och lefde lyckliga och i frid på Fridens Thron, på Sällhetens konungsliga Säte (Apoc. 3: 21).

En vis menniska bör anse det vara en plikt mot sig sjelf, att, i den heliga Vishetens (Prov. 31: 1—10) Ljus och med en ren tanke, värdigt begrunda dessa berättelser.

I betraktande af att svaga djurs vänskap frambragte sådan välbehaglig frukt och medförde sådana förträffliga verkningar, skulle icke då — om alla de visa insigts-fulla människor, hvilka äro mennisko-slägtets utvalde och folkets ypperste, började utöfva vänskap efter slika linjer, och lade sitt umgänges grundval på slik grund och fullföljde sin vänskap med ärligt uppsåt och fullbragte sitt umgänge med rena afsigter — Välsignelsens Ljus spridas öfver hög och låg, och skulle icke då — sedan de lyckliga verkningarne börjat skönjas i hvarje mennisko-boks sidor — Välsignelsens Nåd tillfalla liten och stor (Jerem. 23: 22)?

Den som häfdar det vänskapliga umgängets rättigheter,
Äfventyrar aldrig sitt lif utom i sina vänners sällskap.
Ty om ingen vän är tillstädes, blir följden sorg;
Ty föga kan man utföra utan en bunds-förvandt;
En sådan människas sällskap, som är uppriktig och rättfram,
Måste man gripa i mantel-fållen; ty en sådan människa är
trofast.

Välj ut åt dig en vän, som menar hvad han säger (Jes. 33: 15);
Hans själ skall vara dig en sköld emot olyckans pilar.
Värdet af en dylik trogen vän
Är värdet af Själens vänskap, som är ovärderlig.

THE ENVOY,

"THE PIED PIPER OF HAMLIN"

PLAYS "THE MAGIC FLUTE":

»In diesen heil'gen Hallen
Kennt man die Rache nicht,
Und ist ein Mensch gefallen,
Führt Liebe ihn zur Pflicht.
Dann wandelt er an Freundeshand
Vergnügt und froh ins bess're Land.

In diesen heil'gen Mauern,
Wo Mensch den Menschen liebt,
Kann kein Verräter lauern,
Weil man dem Feind vergibt.
Wen solche Lehren nicht erfreu'n,
Verdient nicht ein Mensch zu sein.»

ERRATA.

Sid. 15, rad 6 uppifrån *står*: konung *läs*: honung
» 24, » 4 » » det » de

Stockholm 1929. P. A. Norstedt & Söner